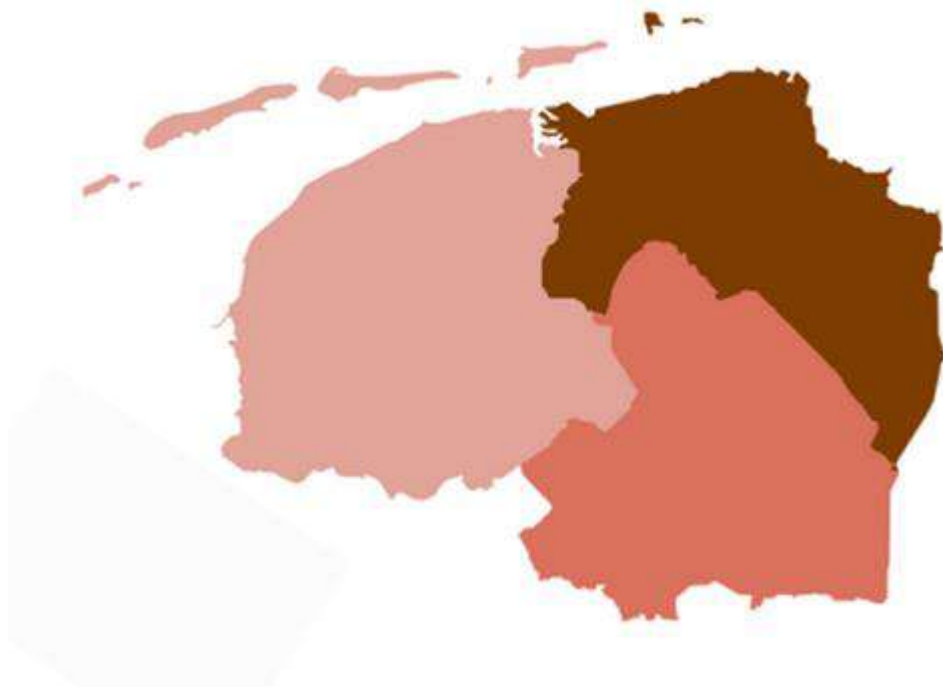

**BELEID RADICALISERING
EN EXTREMISME
NOORD-NEDERLAND
2024**

VAN FENOMENEN NAAR AANPAK

Namens de werkgroep radicalisering en extremisme Noord-Nederland

Auteurs:

Monique Siemonsma - Gemeentelijk expert
Radicalisering Noord-Nederland

Wouter Kruihof - Senior-adviseur openbare orde en
Veiligheid Groningen

Swetha Eilander - Senior-adviseur openbare orde en
Veiligheid Assen

Roya Tazib - beleidsadviseur Intelligence OM

Anna Wolters - Thematisch Specialist CTER intelcel

Marlynn Vellinga - Lokaal Adviseur Noord-
Nederland NCTV

Tessa Bosgraaf - Junior beleidsadviseur Veiligheid
Assen

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Missie	5
1.2 Visie	5
2. Vormen van extremisme in Noord-Nederland	6
1. Religieus extremisme	6
2. Rechts-extremisme	6
3. Links-extremisme	7
4. Anti-institutioneel extremisme	8
5. Online extremisme	9
3. Welke preventieve activiteiten worden ingezet?	10
3.1 Opdoen van kennis en expertise	11
3.2 Bewustwording creëren	12
3.3 Inzetten op risico's	13

1. Inleiding

De Nederlandse samenleving bevindt zich in roerige tijden. Sinds het begin van deze eeuw heeft Nederland te maken gehad met een aantal crises die het vertrouwen in de overheid hebben doen afnemen, het wantrouwen jegens de ‘ander’ heeft doen groeien en de positieve kijk naar de toekomst, die het einde van de vorige eeuw zo kenmerkte, heeft ondermijnd. Niet alleen de kloof tussen overheid en burger is gegroeid, ook de kloof tussen burgers onderling. Deze maatschappelijke polarisatie maakt dat er in toenemende mate voedingsbodem is voor radicalisering, uit steeds meer diverse hoeken van de samenleving. Naast bekende politieke vormen als extreem-links en rechts, als ook religieuze radicalisering, is er heden ten dage ook sprake van een nieuwe, opkomende vorm van radicaal gedachtegoed welke met name anti-institutioneel van aard is.

Alvorens nieuw beleid te ontwikkelen is het verstandig een beeld te hebben van de actuele stand van zaken. Deze noodzaak is van extra belang wanneer men in overweging neemt dat de analyses die in de afgelopen twee decennia wel hebben plaatsgevonden, vrijwel altijd twee zaken gemeen hadden: een thematische focus op het jihadisme en een geografische focus op de Randstad. Om die reden is met behulp van de Versterkingsgelden eind 2021 opdracht gegeven tot een ‘lokale’ Fenomeenanalyse extremisme Noord-Nederland. Hierin is specifiek gekeken naar de drie Noordelijke provincies en gesproken met aandachtsfunctionarissen uit Drenthe, Fryslân en Groningen. Het rapport is in november 2022 gepubliceerd. Deze 0-meting vormt de basis van deze impuls om het beleid in Noord-Nederland te moderniseren, werkprocessen te standaardiseren en landelijke handvatten te voorzien van een *couleur locale*.

Middels dit memo nemen wij u mee in de uitdagingen van het heden en doen wij een aantal concrete voorstellen met betrekking tot het implementeren van beleid die iedere gemeente, en daarmee Noord Nederland als geheel, weerbaarder zal maken voor nieuwe uitwassen van polarisatie. Samenvattend zijn deze gestoeld op de vier aanbevelingen van de Rijksuniversiteit:

1. Een versterking van de bewustwording op zowel bestuurlijk als professioneel niveau

Radicalisering staat niet gelijk aan jihadisme en extremisme niet aan terrorisme. We leven in een nieuwe realiteit waar deze begrippen in het collectief bewustzijn toe zijn aan herijking ten behoeve van het vermogen casuïstiek te signaleren en thematiek te agenderen.

2. Aanscherpen integrale aanpak

In veel delen van het Noorden ontbreken de gestandaardiseerde samenwerkingsvormen die elders wel zijn geïmplementeerd, dit veroorzaakt een onwenselijke scheefgroei.

3. Vormgeven regionale coördinatie en aansturing

Radicalisering en extremisme hebben weinig op met gemeentegrenzen. Gelijk aan andere veiligheidsthema's, neem ondermijning, is regionale samenwerking en coördinatie onmisbaar.

4. Duurzame investering in capaciteit, expertise en onderzoek.

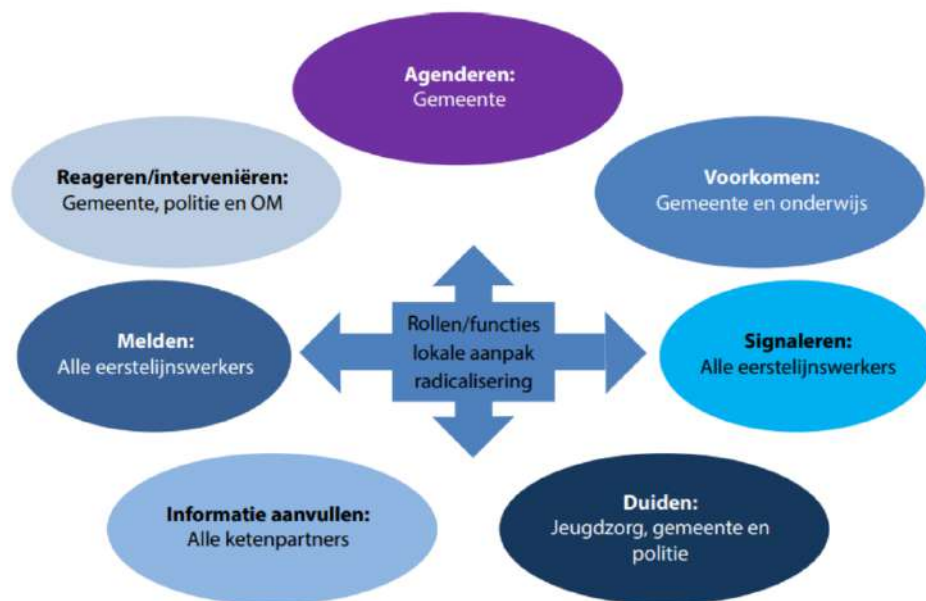
Nieuwe vormen van radicalisering zijn vaak poreus en fluïde. Ook zijn de voedingsbodems voor deze vormen van radicalisering veel duidelijker aanwezig in Noord Nederland dan de voedingsbodems van het fenomeen dat in het verleden de voornaamste aandacht genoot: jihadisme. Wij dienen hier als regio meer grip op te krijgen. Door ons kennisniveau op peil te houden en te investeren in ons collectief vermogen om maatschappelijke ontwrichting het hoofd te bieden, zorgen wij voor een veiliger en stabielere Noord Nederland voor al haar inwoners.

1.1 Missie

Wij streven een samenleving na waarin burgers zo veel mogelijk aangesloten blijven bij, en geloven in, de functionerende rechtstaat. Om dit te bereiken bouwen wij een sterk signalerend vermogen opdat het radicaliseringsproces tijdig kan worden afgebogen en kan worden gewerkt aan herstel.

1.2 Visie

Wij willen een eenduidige Noord-Nederlandse aanpak die recht doet aan de coleur locale van onze regio. Bovendien streven wij een sterk verbonden (lokale) overheid na met een gezonde focus op interne en externe verbinding opdat in gezamenlijkheid een veerkrachtige keten ontstaat die zich, waar nodig, snel en effectief kan aanpassen aan nieuwe uitdagingen en doelgroepen.

2. Vormen van extremisme in Noord-Nederland

In dit beleidsdocument is ervoor gekozen om te focussen op vier subcategorieën van extremisme die voor de Noord-Nederlandse context het meest relevant zijn en op deze wijze zijn beschreven in de fenomeenanalyse. Deze categorieën zijn niet allesomvattend en vertonen overlap en kruisbestuiving.¹

1. Religieus extremisme

Religieus extremisme duidt breed geformuleerd op extremisten die de motivatie, legitimatie en betekenis van hun handelingen baseren op een religieuze traditie. Dit betekent nadrukkelijk niet dat het gedrag van religieuze extremisten uitsluitend vanuit religie verklaard moet worden, want de rol van religie hangt ook sterk samen met andere (politieke, sociale en culturele) factoren.²

In de onderzoeksperiode van de fenomeenanalyse in Noord-Nederland is binnen de categorie religieus extremisme vooral het jihadisme op de voorgrond getreden. Nog altijd wordt het jihadisme door de NCTV en AIVD als de grootste dreiging voor de Nederlandse samenleving omschreven, met name vanwege gedetineerde jihadisten en teruggekeerde uitreizigers en ontwikkelingen in het buitenland. Op dit moment bestaat de 'jihadistische beweging' in Nederland volgens deze instanties uit circa vijfhonderd personen. Deze 'beweging' is in werkelijkheid echter geen vastomlijnd geheel, maar bestaat uit verschillende sociale netwerken die niet hiërarchisch zijn. Interne verdeeldheid, versnippering, het gebrek aan charismatische leiders en repressieve overheidsmaatregelen hebben de vorming van radicale netwerken verstoord en ervoor gezorgd dat de beweging de laatste jaren minder expliciet naar buiten treedt. Het is belangrijk om de wisselwerking tussen rechts-extremisme en jihadisme te volgen: de recente ervaring van rechts-extremisme kan jihadistisch extremisme versterken en vice versa. Daarnaast vindt momenteel het overgrote deel van de radicalisering online plaats. Jihadistische groepen, evenals rechtsextremistische groepen, gebruiken het internet actief voor de werving van minderjarigen.

2. Rechtsextremisme

Rechtsextremisme wordt gekenmerkt door een ideologie waarbij een voorkeur voor het 'eigene' en afkeer van het 'vreemde' centraal staan en waarbij het onderscheid tussen beide gebaseerd is op ras, etniciteit, cultuur en/of religie. Veelgenoemde kenmerken van rechtsextremisme zijn dan ook antisemitisme, (ultra)nationalisme, nativisme, racisme en xenofobie. Verder kenmerkt deze ideologie zich door een hang naar het autoritaire. Zo staan rechtsextremistische actoren doorgaans voor een sterke en homogene staat, die geacht wordt de eigen groep, natie, cultuur of religie te beschermen.

Tot het begin van de eenentwintigste eeuw was rechtsextremisme relatief klein in Nederland. Dit veranderde na de aanslagen van 11 september 2001 en de moorden op Pim Fortuyn (2002) en Theo van Gogh (2004). Als gevolg van de sterk gepolariseerde debatten rondom vluchtelingen, 'islamisering' en Zwarte Piet wisten rechtsextremistische formaties een steeds breder publiek aan te spreken. Toch is de actieve aanhang van rechtsextremisme in Nederland tot op heden relatief klein en versnipperd. Tegenwoordig kent rechtsextremisme vele verschijningsvormen, waaronder politieke partijen en ultranationalistische organisaties, maar ook diffuse online groeperingen, studiebewegingen, leesgroepen, protestbewegingen, sportteams en individuen. In Noord-Nederland is te zien dat lossere formaties, in plaats van klassiek rechtsextremistische organisaties, een opmars kennen.

¹ Rijksuniversiteit Groningen, Fenomeenanalyse Noord-Nederland, Nanninga, de Jonge & Valk, november 2022, p. 10

² Rijksuniversiteit Groningen, Fenomeenanalyse Noord-Nederland, Nanninga, de Jonge & Valk, november 2022, p. 11

In Noord- Nederland zijn vier stromingen te onderscheiden:

1. **Klassieke neonazistische groepen:** In de onderzoeksperiode van de fenomeenanalyse waren verschillende klassieke neonazistische formaties actief in Noord-Nederland. Deze groepen streven naar een herstel van een Groot-Germaans Rijk en geloven dat het blanke ras superieur is aan andere rassen.
2. **Alt-rightbewegingen:** sinds de overwinning van Donald Trump bij de Amerikaanse presidentsverkiezingen in 2016 wint de vanuit Amerika overgewaaide alt-rightbeweging in Nederland aan populariteit. Alt-right staat voor 'alternative right' en is een verzamelnaam voor een nieuwe generatie van extreemrechtse denkers en activisten die een 'zuivere', 'blanke' etnostaat nastreven waarin geen plaats is voor andere 'rassen'. De alt-rightbeweging vormt geen coherent geheel, maar bestaat uit losse individuen en groepen die vooral online actief zijn.
3. **Identitaire formaties:** Daarnaast zijn ook zogenaamde identitaire formaties in Noord-Nederland actief. Zij streven naar een etnisch homogeen Nederlands volk en verzetten zich tegen de vermeende 'islamisering van Europa'.
4. **Accelerationisten:** Ook het zogenaamde 'accelerationisme' – het idee dat een onvermijdbare burgeroorlog tussen rassen versneld moet worden – lijkt de afgelopen jaren in populariteit toe te nemen, met name onder jongeren. Volgens Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN) uit december 2023 is sprake van een paar honderd Nederlandse jongeren die online accelerationistisch gedachtegoed propageren. De AIVD en NCTV stellen dat het accelerationisme de extreemrechtse stroming is waar momenteel de meeste geweldsdreiging van uitgaat. Noord-Nederland lijkt hierop geen uitzondering te vormen. Dit beeld wordt bevestigd door regiodeskundigen binnen de AIVD, de NCTV, Reclassering en het Landelijk Steunpunt Extremisme (LSE).

De activiteiten van rechtsextremisten lijken zich in de afgelopen jaren te hebben verplaatst naar de online wereld. Vanwege de coronapandemie werd het lastiger voor rechtsextremistische organisaties om demonstraties en fysieke bijeenkomsten te organiseren. Mede hierdoor zoeken rechtsextremistische aanhangers steeds vaker aansluiting bij andere protesten, zoals demonstraties tegen de coronamaatregelen, Sinterklaasintochten en boerenprotesten. Daardoor is er sprake van kruisbestuiving. Na 1945 was er lang sprake van een sociale en maatschappelijke stigmatisering rondom rechtsextremistische formaties. Hierdoor werd het voor dergelijke groeperingen en individuen een overlevingsstrategie om hun gedachtegoed voor de ogen van het bredere publiek te matigen en te verhullen. In de afgelopen jaren lijkt dit te zijn verdwenen. Door de normalisering van rechtsextremistische gedachtegoed wordt deze betrokkenheid steeds vaker getolereerd.³

3. Links-extremisme

In het algemeen wordt links-extremisme gekenmerkt door een streven naar radicale gelijkheid. Hierbij kan de nadruk liggen op sociaaleconomische gelijkheid tussen mensen en dus op een totale herverdeling van de welvaart. Dit is terug te zien in een marxistische of antikapitalistische houding of, op mondiaal niveau, in anti-globalisering. De nadruk kan ook liggen op gelijkheid tussen mensen in cultureel of etnisch opzicht, wat zich kan uiten in verzet tegen (strakke en gecontroleerde) asiel- en migratiebeleid. Hieraan gerelateerd manifesteren links-extremistische groepen zich de laatste jaren sterk op de thema's antifascisme en antiracisme. Twee andere thema's waar links-extremisten zich de afgelopen decennia op hebben geprofileerd, zijn dierenrechten en milieu.

Links-extremisme kent in Nederland een wisselende intensiteit en heeft een onvoorspelbaar, reactief karakter. Links-extremisten treden veelal op de voorgrond in reactie op actuele maatschappelijke thema's, bijvoorbeeld omtrent klimaat en vluchtelingen. Ook is een sterke wisselwerking met de ontwikkeling van rechtsextremisme zichtbaar. Zo geven de AIVD en NCTV aan dat de confrontaties tussen rechts-extremisten en links-extremisten in Nederland de laatste jaren steeds grimmiger worden en dat het nieuwe elan van rechts er mogelijk voor zorgt dat links-extremisten vaker van zich zullen laten horen. Daarnaast is er sprake van 'ontzuiling' binnen de links-extremistische scene in Nederland. Waar links-extremisten zich aanvankelijk in kleinere groepen op specifieke thema's richtten, is er het afgelopen decennium sprake van bredere samenwerking, ook in internationaal opzicht. In Noord-Nederland hebben linkse actoren zich vooral op

³ Rijksuniversiteit Groningen, Fenomeenanalyse Noord-Nederland, Nanninga, de Jonge & Valk, november 2022, p. 21-23

reactieve en activistische wijze geuit. De in het kader van dit onderzoek geïdentificeerde acties vanuit radicaal- en extreemlinks in de drie noordelijke provincies betroffen voornamelijk demonstraties die binnen de wettelijke kaders vielen en gericht waren tegen individuen, partijen en organisaties die als rechts-extremistisch of fascistisch werden beschouwd.

Naast antifascisme heeft radicaal- en extreemlinks zich gemanifesteerd op de thema's dierenwelzijn en klimaat. Op deze thema's zijn de netwerken en acties echter (nog) minder regionaal van karakter: dierenrechten- en klimaatextremisme is vooral internationaal georiënteerd en bestaat uit brede internationale netwerken. In 2013 concludeerde de AIVD dat het aantal personen dat zich op illegale wijze inzet voor dierenrechten in Nederland maximaal enkele tientallen bedraagt. Hoewel de AIVD in 2010 nog waarschuwde voor de opmars van de antifascisten in Nederland, zijn de acties van radicaal- en extreemlinkse groeperingen in de noordelijke provincies de afgelopen jaren dus beperkt en vooral reactief en activistisch van aard. Terwijl soms wordt vermoed dat links-extremisten wel aanwezig zijn maar 'goed onder de radar' blijven, worden de beperkte omvang en het reactieve en activistische karakter van radicaal- en extreemlinks bevestigd door regiodeskundigen binnen de AIVD, de NCTV en het OM.

4. Anti-institutioneel extremisme

Hoewel de hiervoor beschreven drie traditionele vormen van extremisme ook een bepaalde mate van anti-overheidsdenken in het gedachtegoed hebben geïntegreerd, kan de afgelopen jaren een nieuwe vorm van extremisme worden onderscheiden waarbij anti-institutioneel denken daadwerkelijk centraal staat in gedachtegoed en handelen. In de fenomeenanalyse wordt het label anti-overheidsextremisme⁴ gebruikt voor *(de bereidheid tot) buitenwettelijke handelingen die voortvloeien uit een gedachtegoed waarin het afwijzen van de overheid, het overheidsbeleid en/of democratische procedures centraal staat*. Deze houding kan gericht zijn tegen de overheid in het algemeen, bijvoorbeeld als de overheid gezien wordt als onderdeel van een breder complot van een (vermeende) elite die zijn macht wil versterken en uitbreiden. Deze houding kan ook gericht zijn tegen specifiek overheidsbeleid, bijvoorbeeld met betrekking tot corona, stikstof en windmolens.⁵

De eerder beschreven opkomst van anti-institutioneel extremisme in Noord-Nederland past in het landelijke beeld zoals geschetst door onder andere de AIVD en NCTV. Hoewel complottheorieën en protestbewegingen van alle tijden zijn, kreeg anti-elitedenken in Nederland een impuls sinds de opkomst van Pim Fortuyn in 2001. Populistische politieke buitenstaanders wisten sindsdien toenemende aanhang te verwerven en gekozen populistische regeringsleiders in het buitenland wakkerden verzet tegen de politieke elite, maar ook tegen de wetenschap en (traditionele) media, verder aan. Verzet tegen de gevestigde orde in brede zin, en tegen de overheid in het bijzonder, is sinds de uitbraak van COVID-19 in een stroomversnelling geraakt. In de jaarverslagen van de AIVD van de afgelopen jaren wordt anti-institutioneel extremisme dan ook genoemd als één van de nationale dreigingen. Het gaat hierbij om een groep personen die sterk wantrouwen koestert tegen de overheid als onderdeel van een bredere 'elite', waar bijvoorbeeld ook kennisinstituten als de (traditionele) media, wetenschap en deskundigen onder worden geschaard. Deze groep ziet bepaalde denkbeelden vaak bevestigd in *complotconstructies*, misinformatie en desinformatie.

Anti-institutioneel extremisme is een diffuus verschijnsel waarbij de grens tussen legaal protest en extremistische gedragingen in beweging is. In de analyse van de coronaprotesten spreekt de NCTV van een brede 'bovenlaag' bestaande uit diverse personen die zich vanuit verschillende motivaties tegen de overheid en haar beleid verzetten. Het al langer sluimerende ongenoegen van deze 'bovenlaag' is tijdens de coronapandemie verbreed, verhard en meer aan de oppervlakte gekomen, zowel in offline als online contexten. Naast deze brede bovenlaag, die vooral een activistisch karakter heeft, is er volgens de NCTV sprake van een 'radicale onderstroom': een kleine groep die verzet door middel van demonstraties, juridische procedures en e-mailacties niet ver genoeg vindt gaan. In de praktijk is het onderscheid tussen de brede bovenlaag en de radicale onderstroom echter niet eenduidig, ook omdat de drempel om over te gaan tot

⁴ Inmiddels wordt de term 'anti-institutioneel extremisme' gebruikt om deze stroming aan te duiden.

⁵ Rijksuniversiteit Groningen, Fenomeenanalyse Noord-Nederland, Nanninga, de Jonge & Valk, november 2022, p. 22-23

extremistische gedragingen is verlaagd in een context van aanhoudende protestacties en felle (offline en online) anti-institutionele uitingen.

Deze door de NCTV geschetste ontwikkelingen zijn ook in Noord-Nederland zichtbaar. Gedurende de onderzoeksperiode zijn op verschillende thema's breder gedragen ongenoegen en (legitiem) activisme tegen de overheid, overheidsbeleid en/of democratische procedures zichtbaar. Deze onvrede was al langer aanwezig, maar is gedurende de coronapandemie verbreed en verhard en heeft geleid tot een toename in het aantal openbare-ordeverstoringen, bedreigingen en daadwerkelijke geweldsincidenten. Er zijn in Noord-Nederland in dit opzicht vier centrale thema's te identificeren: complot denken, verzet tegen het coronabeleid, verzet tegen het stikstofbeleid en verzet tegen de bouw van windmolens. Daarbij moet worden opgemerkt dat verzet op deze thema's duidelijk overlap vertoont en gedeeltelijk voortkomt uit vergelijkbare gevoelens van onvrede.

Buiten deze vier concretere thema's is ook op andere terreinen een toename van anti-overheidssentimenten zichtbaar. Zo keren groepen burgers zich af van de overheid en de bredere samenleving door een zelfvoorzienend leven na te streven, wat bijvoorbeeld gepaard gaat met ideeën over autarkische voedselvoorziening en het oprichten van eigen scholen. Een radicale uiting hiervan wordt gevormd door de zogeheten 'soevereinen', die het gezag van de overheid in het geheel niet erkennen en bijvoorbeeld weigeren belastingen en boetes te betalen.⁶ Deze volgens de NCTV 'ontluikende beweging' is ook in Noord-Nederland aanwezig.⁷

5. Online extremisme

Het internet is van groot belang voor extremistische organisaties. Online betrokkenheid leidt tot offline activiteiten en vice versa. Naast het dynamische karakter van de online activiteiten van extremisten, blijkt dat ook in de online wereld veel kruisbestuiving optreedt tussen verschillende vormen van extremisme. De kruisbestuiving tussen rechtsextremistische groepen enerzijds en diverse anti-institutionele groepen anderzijds wordt bevestigd in de fenomeenanalyse. Er zijn in de fenomeenanalyse vier redenen beschreven waarom radicale en extremistische actoren online zo actief zijn:

1. **Aandacht genereren:** de virtuele wereld als een uithangbord waarmee extremistische organisaties en individuen *aandacht genereren* voor hun zaak, bijvoorbeeld door propaganda te verspreiden of door radicale of extremistische content op sociale media te plaatsen. Beeldcultuur speelt bij het genereren van aandacht een belangrijke rol. Niet alleen video's, maar ook memes zijn hiervan een illustratief voorbeeld.
2. **Rekruteren, mobiliseren en organiseren:** waar extremistische organisaties doorgaans beperkt toegang hebben tot mainstream mediakanalen als radio en televisie, maken online platforms het eenvoudig om gelijkgestemden te bereiken. Zo kunnen organisaties proberen nieuwe aanwas te genereren en individuen te overtuigen om zich voor een bepaalde zaak in te spannen.
3. **Gemeenschaps- en identiteitsvorming:** contact met gelijkgestemden via mediakanalen op zowel mainstream als fringe platforms kan het saamhorigheidsgevoel tussen leden versterken en kan bijdragen aan het ontwikkelen van een gezamenlijke identiteit.
4. **Het opdoen van internationale contacten:** om netwerken te verbreden en aandacht te genereren.⁸

⁶ Zie voor meer informatie over het soevereine gedachtegoed de 'Fenomeenanalyse soevereine beweging in Nederland', <[Fenomeenanalyse soevereinenbeweging in Nederland 'Met de rug naar de samenleving' | Publicatie | Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid \(nctv.nl\)](#)>.

⁷ Rijksuniversiteit Groningen, Fenomeenanalyse Noord-Nederland, Nanninga, de Jonge & Valk, november 2022, p. 24-26

⁸ Rijksuniversiteit Groningen, Fenomeenanalyse Noord-Nederland, Nanninga, de Jonge & Valk, november 2022, p. 26-32

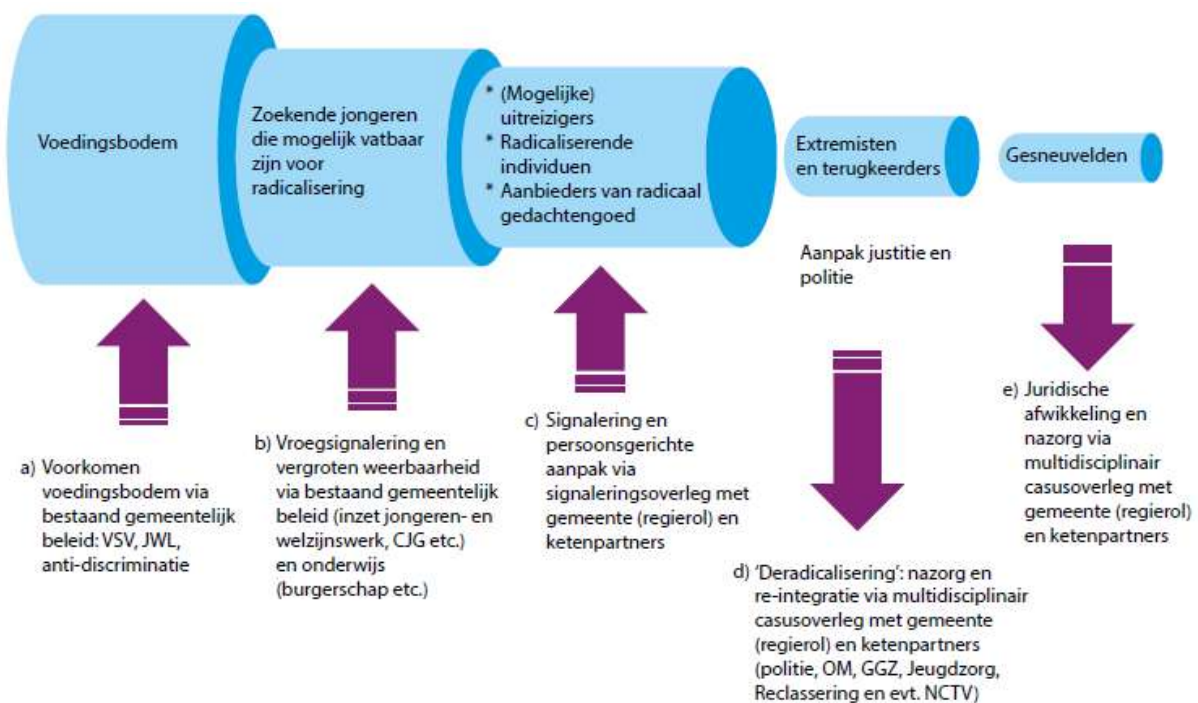
3. Welke preventieve activiteiten worden ingezet?

Preventieve activiteiten zijn van cruciaal belang bij het tijdig signaleren van radicalisering en kunnen helpen om de opkomst van radicalisering en gewelddadig extremisme te voorkomen. Enkele noodzakelijke redenen voor het nemen van preventieve maatregelen zijn:

- Voorkomen van geweld: Door preventieve activiteiten uit te voeren, kunnen de oorzaken van radicalisering worden aangepakt voordat het tot gewelddadig gedrag leidt. Door potentiële extremisten vroegtijdig te identificeren en hen hulp en ondersteuning te bieden, kunnen gewelddadige incidenten worden voorkomen.
- Bescherming van de samenleving: Preventieve activiteiten dragen bij aan het beschermen van de samenleving tegen terroristische aanslagen. Door radicalisering te voorkomen, wordt de veiligheid van burgers en hun eigendommen beter gewaarborgd.
- Voorkomen van stigmatisering: Door preventieve activiteiten uit te voeren, wordt risico op stigmatisering en discriminatie van bepaalde gemeenschappen verkleind.
- Bescherming van individuen: Preventieve activiteiten helpen individuen die het risico lopen te radicaliseren te beschermen. Door vroegtijdig signaleren en ondersteuning te bieden, kunnen individuen worden geholpen bij het vinden van alternatieve manieren om hun problemen op te lossen en zichzelf te ontwikkelen op een positieve en constructieve manier.

Het investeren aan de voorkant is essentieel. Er kan hierbij op verschillende niveaus aan preventie worden gedacht. Het wegnemen van de voedingsbodem voor radicalisering, het stimuleren van de algemene weerbaarheid, het ondersteunen en specifiek weerbaar maken van kwetsbaren individuen en groepen en het in de gaten houden welke individuen (op het punt staan te) radicaliseren. Deze preventieve activiteiten kunnen bijdragen aan het ombuigen dan wel stoppen van het radicaliseringsproces. Het is namelijk van belang, dat ook in relatief rustige tijden, het onderwerp preventie van radicalisering op de agenda blijft staan.

In het omgaan met de opkomende fenomenen werkt de gemeente samen met ketenpartners uit het sociaal - het veiligheidsdomein. Door het vroegtijdig herkennen van signalen van radicalisering en extremisme kan er voor worden gezorgd dat er een aanpak wordt geformuleerd om het proces te stoppen of af te buigen. De rol van gemeenten binnen de aanpak radicalisering kan als volgt worden gevisualiseerd:

De inzet vanuit deze aanpak bestaat uit de volgende preventieve activiteiten:

- **Het opdoen van kennis en expertise**
- **Bewustwording creëren**
- **Inzetten op risico's**

3.1 Opdoen van kennis en expertise

Gezien de opkomst van nieuwe vormen van extremisme en radicalisering is het belangrijk dat er ingezet wordt op kennisontwikkeling en expertise bij betrokken partijen en gemeenten. Hieronder wordt ingegaan op hoe er kennis en expertise wordt opgedaan.

De werkgroep radicalisering Noord-Nederland

Vanuit het Regionaal Beleidsplan Veiligheid Noord-Nederland is er een werkgroep radicalisering Noord-Nederland opgezet, met als bestuurlijke opdracht om een aanjagende functie te vervullen in Noord-Nederland op het thema. Jaarlijks vraagt de werkgroep Versterkingsgelden aan, organiseert trainingen en adviseert andere gemeenten over de aanpak van radicalisering. De werkgroep bestaat uit adviseurs van de gemeenten Groningen, Súdwest-Fryslân en Assen, alsmede vertegenwoordigers van de politie, het OM, de Reclassering, de Raad voor de Kinderbescherming en de NCTV. Om andere gemeenten en betrokken partijen te betrekken bij de activiteiten van de werkgroep, vindt er regelmatig terugkoppeling plaats naar deze partijen.

Versterkingsgelden

Noord-Nederland krijgt, op aanvraag, jaarlijks Versterkingsgelden van de NCTV en het Ministerie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid (MinSZW) voor de versterking van de aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme in Noord-

Nederland. Met deze gelden kunnen projecten, onderzoeken en activiteiten op het thema worden gefinancierd.⁹ Daarnaast worden deze gelden ingezet om aandachtsfunctionarissen te scholen op het thema en (eerstelijns) professionals te trainen op het herkennen van signalen van radicalisering. De trainingen worden doorlopend uitgevoerd door het Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR) en kunnen worden aangevraagd bij de gemeentelijk expert.¹⁰

Landelijke samenwerking

De gemeente Groningen vertegenwoordigt Noord-Nederland in landelijke overlegstructuren, voorgezeten door de NCTV. Tijdens deze overleggen delen gemeenten onder andere best practices en worden de laatste ontwikkelingen met betrekking tot nieuwe en veranderende fenomenen besproken. Tevens organiseren ESS (Expertise unit Sociale Stabiliteit van MinSZW) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken activiteiten en overleggen op aan radicalisering verwante thema's zoals maatschappelijke onrust en polarisatie, en versterking van de democratie. Vanuit de NCTV is voor de regio ook een Lokaal Adviseur beschikbaar voor vragen over fenomenen en landelijke ontwikkelingen, en die kan helpen bij het opzetten van en invulling geven aan de lokale aanpak.

Inzetten gemeentelijk expert

De gemeentelijke expert op het gebied van radicalisering staat klaar om gemeenten te helpen bij het opzetten van een signaleringsstructuur en invulling te geven aan de persoonsgerichte aanpak. Ook kan zij meedenken in preventieve projecten en structuren die kunnen worden ingezet. Daarnaast speelt ze een regionaal coördinerende rol in het toewijzen en organiseren van ROR trainingen en verzorgt zelf ook regelmatig trainingen om de kennis en vaardigheden van professionals te vergroten. Ze werkt actief aan het uitbreiden van het regionale netwerk en de verbinding met de wetenschap, andere regio's en landelijke ontwikkelingen.

Zicht op lokale problematiek

Lokale prioritering en investering in de fenomenen leid tot meer expertise binnen gemeenten. Door er voor te zorgen dat er geïnvesteerd wordt op het duiden van signalen van radicalisering en extremisme, komt er casuïstiek boven tafel waarop geanticipeerd kan worden door betrokken partijen. Bijkomend effect is dat er hierdoor beter zicht komt op wat er speelt binnen de gemeente, zodat hier gericht op kan worden ingezet. Daarnaast is het belangrijk om de aansluiting met burgers en gemeenschappen te behouden/verstevigen. Dit maakt dat zorgen eerder worden gedeeld en er eerder/laagdrempeliger kan worden ingezet op preventieve interventies en activiteiten.

3.2 Bewustwording creëren

Het is van belang dat er op zowel bestuurlijk, ambtelijk als uitvoerend niveau bewustwording wordt gecreëerd over de vormen van extremisme en radicalisering.

Bestuurlijk – investeren in signaleringsstructuren

De essentie van het vergroten van bewustwording op bestuurlijk niveau is het blijven investeren in signaleringsstructuren, zelfs in tijden waarin het relatief rustig lijkt. Met een signaleringsstructuur wordt bedoeld dat er richtlijnen zijn over waar en bij wie er een (mogelijk) signaal van radicalisering of extremisme gemeld kan worden. Om bestuurlijk draagvlak met betrekking tot radicalisering en extremisme te behouden, is het belangrijk om dit onderwerp regelmatig te agenderen

⁹ Neem voor meer informatie over de mogelijkheden voor financiering en/of procedures contact op met de gemeente Groningen, gemeentelijk expert of Lokaal Adviseur van de NCTV.

¹⁰ Zie voor meer informatie over het aanbod: <[Ons aanbod | Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering \(ROR\)](#)>.

tijdens bestuurlijke overleggen, zowel op lokaal als regionaal niveau. Op deze manier kan ervoor worden gezorgd dat de nadruk blijft liggen op preventieve maatregelen, zelfs wanneer er geen zichtbare signalen zijn.

Ambtelijk - Aanstellen aandachtsfunctionarissen radicalisering

Door de eerder geschetste ontwikkelingen op het gebied van radicalisering en extremisme, mede door de onevenredige focus op religieus extremisme, worden de opkomende ontwikkelingen beperkt (h)erkend op bestuurlijk niveau. Het is cruciaal dat er aandacht wordt besteedt aan het creëren van bewustwording over deze nieuwe fenomenen. Hierbij valt te denken aan het aanstellen van aandachtsfunctionarissen bij betrokken partijen en de relevante bestuurlijke domeinen. Deze aandachtsfunctionarissen worden uitgebreider getraind in radicaliseringsprocessen en de verschillende vormen van extremisme. Dit stelt hen in staat om voor de eigen organisatie een agenderende rol ten aanzien van het thema te spelen, bijvoorbeeld door informatiesessies te organiseren, en voor collega's te dienen als een eerste aanspreekpunt om zorgen rondom radicalisering mee te bespreken.

Uitvoerend - Trainingen Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering (ROR)

Het zicht op de verschillende vormen van radicalisering en extremisme in Noord-Nederland is beperkt onder veel praktijkmedewerkers. Het is belangrijk dat zij die reeds getraind zijn in de oudere vormen van radicalisering, ook goed meegenomen worden in de nieuwe vormen, zoals anti-institutioneel- en (recentere vormen van) rechtsextremisme. Daarnaast maken de ontwikkelingen op dit thema dat er steeds meer partijen in aanraking komen met (mogelijk) geradicaliseerde personen, denk hierbij bijvoorbeeld aan de afdeling Burgerzaken van de gemeente, waardoor ook zij training op het gebied van signalering en omgang met deze casuïstiek nodig hebben.

De trainingen worden aangeboden door het ROR (Rijksopleidingsinstituut tegengaan Radicalisering). Het ROR traint professionals werkzaam bij (semi-) overheid in preventie en aanpak van radicalisering en extremisme. Het aanbod bestaat uit leeractiviteiten die zijn onderverdeeld in basis- en verdiepingsmodules op thema en/of doelgroep. De trainingen bieden een ruime variatie van interactieve oefeningen (met casuïstiek), groepsuitwisseling en filmmateriaal. Vanuit de Versterkingsgelden voor Noord-Nederland is er budget beschikbaar gesteld voor het afnemen van deze trainingen.

Het is de ambitie om extremistisch gedrag te voorkomen en tegen te gaan. Hiervoor is een goed functionerend signaleringsnetwerk nodig. Hierbij is het van belang dat (eerstelijns-)professionals adequaat zijn getraind op het herkennen van signalen van radicalisering en extremisme, en op de hoogte zijn van de meldingsstructuren. Daarnaast is het belangrijk dat kernpartners, met name gemeente en politie, (laagdrempelig) kunnen worden bevraagd bij zorgen en de onderlinge contacten zijn gelegd.

3.3 Inzetten op risico's

Naast het opdoen van kennis en expertise en investeren in bewustwording, is het belangrijk om operationeel in te zetten op risico's die kunnen voortkomen uit geradicaliseerde personen of extremistische gedragingen van personen. Hieronder volgen enkele mogelijkheden om in te zetten op risico's.

Verbinding zorg- en veiligheid

De verbinding tussen het zorg- en veiligheidscomponent speelt een cruciale rol in het preventieve optreden tegen radicalisering. Het is van essentieel belang om een holistische aanpak te hanteren waarbij zowel de zorgsector als de veiligheidsinstanties nauw samenwerken. De zorgcomponent richt zich op vroegtijdige identificatie en begeleiding van personen die vatbaar zijn voor radicalisering. De naadloze samenwerking tussen zorg- en veiligheidsinstanties stelt hen in staat om informatie te delen, risico's te beoordelen en gezamenlijke interventiestrategieën te ontwikkelen. Deze geïntegreerde benadering bevordert niet alleen de preventie van radicalisering, maar ook de bescherming van individuen en de samenleving als geheel, terwijl de rechten en waardigheid van alle betrokkenen worden gerespecteerd.

Radicaliseringsoverleg

Periodiek (gewoonlijk iedere 6 weken) wordt er op BT-niveau een radicaliseringsoverleg georganiseerd waaraan minimaal gemeente, OM en Politie deelnemen. Aanvullend kunnen andere relevante partners worden uitgenodigd om relevante kennis en ontwikkelingen te delen en bespreken. Tijdens het overleg worden er verschillende zaken behandeld:

- (Landelijke en/of Lokale) trends en fenomenen;
- Organisatorische zaken rondom het thema;
- Weegploeg (bespreking van signalen; tijdens dit onderdeel zijn alleen gemeente, OM en Politie aanwezig).

Persoonsgerichte aanpak CTER Noord-Nederland

Ten tijde van de uitreizigers na 2013 kwam het advies van de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV) om lokaal een multidisciplinaire casustafel in alle betrokken gemeenten op te zetten, dat is gericht op het voorkomen van radicalisering en op de- radicalisering van diegenen die er reeds extremistische denkbeelden op nahouden.

Ook de regio Noord-Nederland belegt lokaal casustafels voor de persoonsgerichte aanpak contraterrore, extremisme en radicalisering (PGA CTER). De PGA CTER vormt een belangrijk onderdeel van de nationale contraterrore strategie.¹¹ Deze aanpak maakt ook een wezenlijk deel uit van de lokale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. Op lokaal niveau zijn gemeenten verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de PGA CTER. In de samenwerking met lokale ketenpartners nemen zij een coördinerende rol in. De betrokken partners bespreken in de PGA CTER personen die op basis van hun ideologische motieven een veiligheidsrisico vormen. De bespreking vindt plaats tijdens een multidisciplinaire casustafel met voor de casus relevante zorg- en veiligheidspartners.

Wanneer tijdens het wege in de weegploeg is geconcludeerd dat er voldoende (zorgelijke) signalen van radicalisering aanwezig zijn, zal door de gemeente een casustafel worden belegd. Hierin werken de bij de casus betrokken landelijke en lokale partijen intensief samen. De deelnemende casuspartners wisselen daar, waar nodig en mogelijk, informatie uit en stellen aan de hand daarvan een integraal plan van aanpak op voor de betreffende casus. Voor de totstandkoming en uitvoering van het integraal plan van aanpak is het noodzakelijk en onvermijdelijk dat partners relevante gegevens, waaronder ook persoonsgegevens, verwerken.

Bijgevoegde methodiekbeschrijving ondersteunt nieuwe en huidige collega's bij een adequate uitvoering van het werk. Het geeft overzichtelijk weer welke partijen betrokken zijn, wat de relevante procedures zijn en wat het wettelijk en bestuurlijk kader is van de PGA CTER. Een PGA CTER kan pas effectief zijn wanneer de relevante werkprocessen expliciet uiteengezet zijn. Deze methodiekbeschrijving biedt een leidraad voor deze werkprocessen, beschrijft de hoofdtaken van de PGA CTER, en onderbouwt het belang van deze taken.

¹¹ De Nationale Contra Terrorisme Strategie (NCTS) heeft betrekking op het voorkomen en aanpakken van terrorisme en gewelddadig extremisme en richt zich op de periode 2022-2026, <[Nationale Contraterrorestrategie | Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding en Veiligheid \(nctv.nl\)](#)>.

**METHODIEK BESCHRIJVING
PGA CTER
NOORD-NEDERLAND
2024**

15 april 2024 Noord-Nederland

**Aanvullende document op het Beleid Radicalisering
en Extremisme Noord-Nederland 2024: Van Fenomenen naar Aanpak**

Namens de werkgroep radicalisering en extremisme Noord- Nederland

Monique Siemonsma - Gemeentelijk expert
Radicalisering Noord-Nederland

Wouter Kruihof - Senior-adviseur openbare orde en
Veiligheid Groningen

Swetha Eilander - Senior-adviseur openbare orde en
Veiligheid Assen

Roya Tazib - beleidsadviseur Intelligence OM

Anna Wolters - Thematisch Specialist CTER intelcel

Marlynn Vellinga - Lokaal Adviseur Noord-
Nederland NCTV

Tessa Bosgraaf - Junior beleidsadviseur Veiligheid
Assen

Inhoudsopgave

INLEIDING	5
HOOFDSTUK 1: PERSOONSGERICHTE AANPAK RADICALISERING	7
1.1 Kaders en verantwoordelijkheden	7
1.2 Wet- en regelgeving.....	8
1.3 Notificeren en afsluitbrieven.....	10
HOOFDSTUK 2: UITGANGSPUNTEN PGA CTER	12
2.1 Doelgroep.....	12
2.2 Doelstelling.....	13
2.3 Deradicalisering en disengagement	13
HOOFDSTUK 3: PARTNERS & MANDAAT BINNEN DE PGA CTER	14
3.1 Kernpartners.....	14
3.2 Casuspartners	15
3.3 Overige casuspartners.....	16
3.4 Rol - en taakverdeling	16
HOOFDSTUK 4: METHODISCH WERKEN BINNEN DE PGA CTER	18
4.1 Trends en fenomenen.....	18
4.2 Weegtafel	18
4.3 De Casustafel.....	19
4.4 Monitoren	23
4.5 Afsluiten	23
4.6 Bewaartermijnen	24
4.7 Overname casus vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis.....	24
HOOFDSTUK 5: INSTRUMENTEN IN DE PGA	25
5.1 Het Werkmodel Casusoverleg Radicalisering en Extremisme.....	25
5.2 Reflecteren en evalueren	25
5.3 Het systeem PGA X en KeDo	26
HOOFDSTUK 6: SPECIFIEKE THEMATIEK & WERKWIJZEN	27
6.1 Werkwijze terugkeerders	27
6.2 Werkwijze intrekken Nederlanderschap	27
HOOFDSTUK 7: REGIONALE EN LANDELIJKE SAMENWERKING	28
7.1 Werkgroep Radicalisering - Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg	28
7.2 Gemeentelijk CT overleg.....	28
7.3 Multidisciplinair Afstemmingsoverleg Resocialisatie (MAR).....	28
BIJLAGEN	29

Bijlage A Definitielijst.....	29
Bijlage B Memo notificeren subjecten en standaardbrief	29
Bijlage C Standaard uitstroombrief	29
Bijlage D Deelnemers & weegcriteria CTER	29
Bijlage E Geheimhoudingsverklaring externe partners.....	29
Bijlage F Werkwijze intrekken Nederlandschap & PGA CTER	29
Bijlage G Plan van aanpak	29
Bijlage H Werkmodel casuoverleg radicalisering en extremisme.....	29
Bijlage I Stroomschema casustafel	29

INLEIDING

Ten tijde van de uitreizigers na 2013 kwam het advies van de Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid (NCTV) om lokaal een multidisciplinaire casustafel in alle betrokken gemeenten op te zetten, dat is gericht op het voorkomen van radicalisering en op de- radicalisering van diegenen die er al extremistische denkbeelden op nahouden.

Waar dit voor de casuïstiek noodzakelijk is, werken de betrokken landelijke en lokale partijen intensief samen in een casustafel. De deelnemende casuspartners wisselen daar waar nodig en mogelijk informatie uit en stellen aan de hand daarvan een integraal plan van aanpak op. Voor de totstandkoming en uitvoering van het integraal plan van aanpak is het noodzakelijk en onvermijdelijk dat partners relevante gegevens, waaronder ook persoonsgegevens, verwerken.

Ook regio Noord-Nederland belegt lokaal casustafels voor de persoonsgerichte aanpak contraterrorisme, extremisme en radicalisering (PGA CTER). De PGA CTER vormt een belangrijk onderdeel van de nationale contraterrorisme strategie.¹ Deze aanpak maakt ook een wezenlijk deel uit van de lokale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme. Op lokaal niveau zijn gemeenten verantwoordelijk voor het beleid en de uitvoering van de PGA CTER. In de samenwerking met lokale ketenpartners nemen zij een coördinerende rol in. De betrokken partners bespreken in de PGA CTER personen die op basis van hun ideologische motieven een veiligheidsrisico vormen. De bespreking vindt plaats in een multidisciplinaire casustafel met zorg- en veiligheidspartners.

Het overleg met de verschillende ketenpartners biedt daarnaast de gelegenheid om doorlopend inschattingen te maken van de veiligheidsrisico's en om interventies op elkaar af te stemmen. De gemeente is verantwoordelijk voor het organiseren van deze zogenaamde casustafel.²

De afgelopen jaren zijn we geconfronteerd met nieuwe vormen van extremisme. Ook hebben er ontwikkelingen op beleids- en strategisch niveau plaatsgevonden, waaronder de komende wetgeving die een juridische basis biedt voor de regierol van gemeenten. Deze ontwikkelingen vereisen een actuele methodiekbeschrijving. Terrorisme, extremisme en radicalisering zijn veranderlijke fenomenen (zie bijlage A). In de komende jaren kunnen er nieuwe vormen van dreigingen ontstaan. De PGA CTER moet hier adequaat op kunnen reageren.

Deze methodiekbeschrijving ondersteunt nieuwe en huidige collega's bij een adequate uitvoering van het werk. Het geeft overzichtelijk weer welke partijen betrokken zijn, wat de relevante procedures zijn en wat het wettelijk en bestuurlijk kader is van de PGA CTER. Een PGA CTER kan pas effectief zijn wanneer de relevante werkprocessen expliciet uiteengezet zijn. Deze methodiekbeschrijving biedt een leidraad voor deze werkprocessen, beschrijft de hoofdtaken van de PGA CTER, en onderbouwt het belang van deze taken.

¹ De Nationale Contra Terrorisme Strategie (NCTS) heeft betrekking op het voorkomen en aanpakken van terrorisme en gewelddadig extremisme en richt zich op de periode 2022-2026, <[Nationale Contraterrorismestrategie | Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid \(nctv.nl\)](#)>.

² Het wetsvoorstel casus overleggen (waarin de gemeentelijke taak is beschrijven) is op 15 oktober 2022 ingediend bij de Tweede Kamer. Het gaat om wetsvoorstel Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten (36225), <[Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)>.

Bij de totstandkoming van deze methodiekbeschrijving zijn de lokale driehoekspartners (politie, het Openbaar Ministerie (OM) en de gemeente), de Reclassering Nederland (RN), de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), de Zorg- en Veiligheidshuizen (Drenthe, Friesland en Groningen) en de NCTV betrokken geweest.

Deze methodiekbeschrijving is gebaseerd op de methodiekbeschrijving van de gemeente Den Haag en is aangepast aan de Noord-Nederlandse context.

HOOFDSTUK 1: PERSOONSGERICHTE AANPAK RADICALISERING

Tien jaar geleden werd de wereld geconfronteerd met de terroristische groep ISIS, die grote delen van Syrië en Irak bezet hield. Het door ISIS gestichte "kalifaat" bleek wereldwijd een grote aantrekkingskracht uit te oefenen, met als gevolg dat er tussen 2011 en 2017 veel mensen naar Syrië afreisden. Ook uit Nederland vertrokken enkele honderden inwoners naar Syrië, de zogenoemde uitreizigers. Een groot deel van hen sloot zich aan bij ISIS en bij andere jihadistische groeperingen. Als reactie hierop verhoogde de NCTV het dreigingsniveau in Nederland naar 'substantieel', het één na hoogste dreigingsniveau.

Ondanks een gebrek aan wettelijke kaders, een vaste methodiek of een geteste *toolbox* aan interventies, werd van gemeenten verwacht dat zij een regierol met betrekking tot de veiligheid van hun inwoners op zich namen. Snel handelen, en 'pionieren' was het uitgangspunt. De aanpak was destijds, gezien de mondiale dreiging van ISIS, vooral gericht op het gewelddadig Jihadisme. In augustus 2014 brachten de NCTV en het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) het Actieprogramma 'Integrale Aanpak Jihadisme'³ uit om de dreiging te beperken.

Tegenwoordig worden gemeenten geconfronteerd met nieuwe vormen van (ideologische) dreiging. Enerzijds heeft dit te maken met het feit dat de toenmalige uitreizigers zijn gevlucht uit (Koerdische) kampen of door de Nederlandse overheid worden gerepatrieerd. Deze uitreizigers keren, na detentie op een Nederlandse Terroristenafdeling (TA), terug in de samenleving. Anderzijds vereisen andere vormen van extremisme, uit de politieke rechter én linkerflank, onze aandacht. Sinds de Covid-19 pandemie kan daar extremistisch complot denken aan worden toegevoegd, o.a. voortkomend uit het anti-institutioneel extremisme. Deze vormen van extremisme én de dreiging die hier van uit gaat kunnen de democratische rechtsorde aantasten en manifesteren zich offline en online. Daarnaast is de extremistische doelgroep meer 'veiligheidsbewust' geworden dan in 2014. Radicaliserende personen weten elkaar gemakkelijker online te vinden, waardoor er vanuit de overheid minder zicht is op hun handelen. Ook informeren zij elkaar over de persoonsgerichte aanpak, waardoor hun inzicht en kennis met betrekking tot het beleid van de overheid vergroot is. Deze ontwikkelingen maken de aanpak van radicalisering en extremisme complex en uitdagend. Een continue kritische en scherpe blik is noodzakelijk om tijdig de signalen van radicalisering te herkennen en te duiden, en om gerichte preventieve en repressieve maatregelen te kunnen treffen.

1.1 Kaders en verantwoordelijkheden

De PGA CTER is sinds 2014 onderdeel van de nationale aanpak radicalisering en terrorisme. In 2014 publiceerde de NCTV voor gemeenten de handreiking Aanpak radicalisering en terrorismebestrijding op lokaal niveau.⁴ Om de samenwerking in multidisciplinair verband en de benodigde uitwisseling van informatie tussen de

³ Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme - Overzicht maatregelen en interventies, <<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-archieef-34fd2206-62da-446e-90b0-1fe2743cba8e/pdf>>.

⁴ Deze handreiking is opgesteld om gemeenten te ondersteunen bij het ontwikkelen van een lokale aanpak voor de bestrijding van radicalisering en terrorisme, <201412-handreiking-gemeente-v3_tcm126-573580.pdf (vng.nl)>.

ketenpartners te bevorderen is in 2017 het modelconvenant⁵ geïntroduceerd. De kaders voor gegevensdeling binnen de PGA CTER zijn hierin vastgelegd. Het modelconvenant wordt naar verwachting in 2023 of 2024 vervangen door een nieuwe wet, de Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten (Wetsvoorstel casus overleggen radicalisering). In deze nieuwe wet zullen de taken van de gemeenten om de casus overleggen met betrekking tot radicalisering te organiseren wettelijk vastgelegd worden.

Zoals eerder genoemd zijn gemeenten verantwoordelijk voor de structuur (de persoonsgerichte aanpak radicalisering) om extremistische en terroristische activiteiten tegen te gaan. Binnen deze structuur is het noodzakelijk om met diverse partijen samen te werken.

1.2 Wet- en regelgeving

De wettelijke taken van de partners in de PGA CTER zijn, naast in het modelconvenant en in de toekomstige wetgeving, neergelegd in de wetgeving die specifiek toeziet op hun eigen organisatie. Op hoofdlijnen zijn de taken en de wettelijke grondslag voor deelname van de gemeente neergelegd in de Gemeentewet, die van de politie in de Politiewet en van het OM in de Wet op de rechterlijke organisatie. De RvdK ontleent haar taken en wettelijke grondslag voor deelname aan PGA CTER aan het Burgerlijk Wetboek. De taken en bevoegdheden van reclasseringsinstellingen zijn neergelegd in de Reclasseringsregeling.

Algemene verordening gegevensbescherming

Binnen de PGA CTER bespreken de partners de situatie van personen en wisselen zij persoonsgegevens uit. Dit betekent dat de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing is. De AVG regelt de rechtmatige verwerking van persoonsgegevens. Om persoonsgegevens te verwerken dient er sprake te zijn van een specifieke grondslag.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen zes grondslagen:

1. De betrokkene (degene die aan de casustafel wordt besproken) geeft toestemming voor de verwerking van persoonsgegevens.
2. De gegevens zijn noodzakelijk om een overeenkomst uit te voeren.
3. De verwerking van de gegevens is wettelijk verplicht.
4. De gegevens worden verwerkt om vitale belangen te beschermen.
5. De gegevensverwerking is noodzakelijk om een taak van algemeen belang of openbaar gezag uit te oefenen.
6. De gegevensverwerking is noodzakelijk om een gerechtvaardigd belang te behartigen.

In de praktijk is de gegevensverwerking binnen de PGA CTER vooral gebaseerd op punt 5 (algemeen belang of openbaar gezag). Soms verleent de persoon die onderwerp is van PGA CTER toestemming en in een uitzonderlijk geval kan worden teruggегреpen op de grondslag als beschreven onder punt 4 (bescherming van vitale belangen). Voor deze methodiekbeschrijving wordt echter primair uitgegaan van gegevensdeling in het kader van algemeen belang of het uitoefenen van openbaar gezag.

⁵ Ten behoeve van deze samenwerking is het (model)convenant persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme (Modelconvenant) opgesteld, <[exb-2017-43246.pdf \(officiële-overheidspublicaties.nl\)](#)>.

Sommige persoonsgegevens die in de PGA besproken worden zijn zogeheten "bijzondere persoonsgegevens". De verwerking van deze gegevens maakt een grotere inbreuk op de privacy van een persoon dan de verwerking van andere persoonsgegevens. Denk bijvoorbeeld aan medische gegevens of aan gegevens over politieke opvattingen. Er zijn dan ook strengere regels van toepassing. Er moet een wettelijke grondslag zijn voor de verwerking van deze bijzondere persoonsgegevens. In het kader van de PGA CTER kan die grondslag op hoofdlijnen uit de eerdergenoemde wetten ontleend worden. Er is een zogeheten "verwerking die noodzakelijk is voor een zwaarwegend algemeen belang". Dit belang is echter (nog) niet exact in één wet omschreven. De omschrijving uit het modelconvenant, die in het Wetsvoorstel casus overleggen radicalisering is opgenomen, zou leidend kunnen zijn: "het reduceren van risico's verbonden aan radicalisering, extremisme, uitreizen, of terugkeer en het bieden van zorg aan subjecten".

Naast de bovenstaande bepalingen zijn er nog een aantal algemene eisen die van toepassing zijn bij de verwerking van persoonsgegevens in de context van de PGA CTER:

1. De verwerking is rechtmatig, behoorlijk en transparant. Deze eis is eveneens neergelegd in de wettelijke taakstellingen, het modelconvenant en in de toekomstige Wet casus overleggen radicalisering.
2. Er dient sprake te zijn van een zogeheten 'doelbinding'. In het kader van PGA CTER kan het doel het best omschreven worden als de reductie van risico's verbonden aan radicalisering, extremisme, uitreizen, of terugkeer en het aanbod van zorg aan subjecten.
3. Er worden niet meer gegevens verwerkt dan noodzakelijk. Aan de casustafel worden enkel de gegevens verwerkt die nodig zijn voor het opstellen, uitvoeren en bewaken van een plan van aanpak. De verwerkte gegevens zijn need-to-know, **nooit** nice-to-know.
4. De gegevens die verwerkt worden zijn juist. In de PGA CTER wordt dit gewaarborgd door – voor zover mogelijk – de gegevens onafhankelijk te verifiëren en, bij de constatering dat er foutieve gegevens zijn verwerkt, te corrigeren.
5. De gegevens worden niet oneindig bewaard. De afgesloten dossiers worden voor vijf jaar bewaard, bijvoorbeeld om te kunnen voldoen aan een inzageverzoek. Na het verstrijken van die periode worden de gegevens vernietigd of geanonimiseerd. In paragraaf 4.6 wordt hier nader op ingegaan.
6. Gegevens worden op een deugdelijke wijze opgeslagen. Alle ketenpartners zijn verantwoordelijk voor de opslag van de gegevens die zij inbrengen in de PGA CTER.

De gegevens die gezamenlijk verwerkt worden ten behoeve van de PGA CTER worden verwerkt in een systeem, dat voldoet aan de waarborgen van wettelijke vereiste technische inrichting om gegevens te beschermen. De systemen (KEDO en PGA-X) van de Zorg- en veiligheidshuizen voldoen aan deze vereisten.

1.3 Notificeren en afsluitbrieven

In het convenant persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme wordt in artikel 11 gesproken over de zogenoemde informatieplicht. Artikel 11 lid 2 zegt het volgende: "onverlet het gesteld in het derde lid worden de verplichtingen ten aanzien van de betrokkene die voortvloeien uit de informatieplicht zoals omschreven in artikel 14 AVG nagekomen op het moment dat de weegploeg is gekomen tot een van de twee mogelijkheden genoemd in artikel 7, vierde lid".

Dit artikel zegt het volgende:

Na de analyse van de weegploeg zijn er twee mogelijkheden:

- De analyse van de signalen leidt, eventueel na het inwinnen van additionele informatie, tot een beslissing van de weegploeg om het subject te agenderen aan een casustafel of
- Uit analyse van de signalen blijkt dat deze onvoldoende substantieel zijn om het subject te agenderen bij de casustafel.

Notificeren is een verplichting die voortvloeit uit de AVG. In alle gevallen dient een betrokkene die besproken is in de weegploeg te worden genotificeerd, tenzij er sprake is van een uitzonderingssituatie zoals genoemd in de art. 41 van de UAVG.

De in de AVG opgenomen rechten van betrokkene en daarmee samenhangende verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijken zijn belangrijke waarborgen voor bescherming van de persoonlijke levenssfeer, waarvan alleen mag worden afgeweken als dit noodzakelijk is.⁶

De notificatie is vormvrij, dat wil zeggen dat betrokkene ook mondeling geïnformeerd kan worden dat hij/zij besproken is en/of wordt door de PGA CTER. Indien dit mondeling plaatsvindt, zal na de notificatie een aantekening worden gemaakt.

Zowel na een weegtafel, waarbij de signalen niet CTER-waardig worden bevonden als wanneer er een casustafel wordt opgestart, zal betrokkene gewezen worden op het feit dat zijn/haar persoonsgegevens worden bewaard volgens de AVG-richtlijnen en op het feit dat de betrokkene het recht heeft om een inzageverzoek op basis van de AVG te doen. Dit kan ook met een notificatiebrief (zie bijlage B).

In de praktijk kan de notificatieplicht ook gebruikt worden om in contact te komen met de persoon. De betrokkene kan worden uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek. Er kunnen ook redenen zijn om de notificatie tijdelijk uit te stellen (artikel 41 UAVG). Notificatie kan bijvoorbeeld de veiligheid van de staat en/of personen in gevaar brengen; het kan de voorkoming, opsporing en vervolging van strafbare feiten dwarsbomen; eveneens kunnen gewichtige economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen de doorslag geven om een persoon nog niet te notificeren. Het toezicht op de naleving van wettelijke voorschriften die zijn gesteld ten behoeve van de genoemde belangen kunnen een reden zijn om de notificatie uit te stellen. Deze redenen voor uitstel van notificatie zijn opgesomd in het modelconvenant.

⁶ Kamerstukken II 2017/18, 34851, 3, p. 47

Zodra de persoon geen onderwerp meer is van de PGA CTER aanpak, ontvangt de betrokkene een afsluitbrief. Er kan ervoor worden gekozen om betrokkene uit te nodigen voor een afsluitend gesprek. Het staat de betrokkene vervolgens vrij om wel of niet aan dit gesprek deel te nemen. Alle correspondentie met de betrokkene wordt opgeslagen in het rapportagesysteem.

HOOFDSTUK 2: UITGANGSPUNTEN PGA CTER

Het proces van radicalisering kent geen vaststaand begin en einde. Elke casus vereist dan ook een eigen plan van aanpak en bijbehorende interventies. Een persoonsgerichte aanpak is gebaseerd op een combinatie van strafrechtelijke en bestuurlijke maatregelen (zoals bijvoorbeeld een paspoortmaatregel, reclasseringstoezicht, en/of contactverboden), zorgmaatregelen (zoals jeugdzorg, en/of GGZ), en interventies gericht op de onderliggende ideologie van de radicalisering (zoals gericht werken aan disengagement).

Het besluit om een casus op te nemen in de PGA CTER (instroom), dan wel de casus af te ronden (uitstroom), is gebaseerd op een combinatie van duidelijke, minder duidelijke en soms ook tegenstrijdige signalen. Er zijn aan beide besluiten risico's verbonden. Het besluit om een persoon niet te bespreken (of een te vroege uitstroom uit de casustafel) kan verregaande gevolgen hebben voor de veiligheid op lokaal, regionaal en nationaal niveau. Maar onnodig (langdurig) interveniëren in de levens van personen met een laag risicoprofiel kan evengoed een averechts effect hebben. Een heldere doelgroep bepaling met daarbij passende doelstellingen biedt ondersteuning bij deze complexe besluitvorming.

2.1 Doelgroep

De PGA CTER richt zich op personen waarbij sprake is of sterke vermoedens bestaan van radicalisering of extremisme. Het kan gaan om personen die zich buiten een strafrechtelijk kader bevinden en waarbij er zorgen zijn over hun mogelijke radicalisering, of om personen waarbij sprake is van een CTER gerelateerde veroordeling. In het eerste geval is er bijvoorbeeld sprake van signalen van opruien, oproepen, aanjagen of er zijn uitspraken gedaan (*offline of online*) die gebaseerd zijn op een extremistisch gedachtegoed.

Denk bijvoorbeeld aan een scholier van vijftien jaar oud waarbij de school aan de bel trekt vanwege racistische uitspraken of gevonden hakenkruizen. In deze gevallen heeft de persoonsgerichte aanpak een preventieve werking. Daarnaast is de aanpak bedoeld voor personen die na vervolging, veroordeling en detentie weer vrijkomen. Er is in die gevallen al sprake geweest van een, al dan niet gewelddadig, terroristisch misdrijf. Het uitgangspunt is dat de PGA CTER zodanig breed is ingericht dat het alle vormen van radicalisering en extremisme kan bestrijden. Daarbij kan het gaan om links- en rechtsextremisme, jihadisme, maar ook om extremisme voortvloeiend uit anti-institutioneel extremisme of complot denken. Vanwege het feit dat extremisme een veranderlijk fenomeen is, is eveneens de doelgroep van de PGA CTER aan deze verandering onderhevig.

Uitreizigers

De Noord-Nederlandse uitreizigers zijn opgenomen in de PGA CTER, met uitzondering van overleden uitreizigers en uitreizigers wiens casus door een andere gemeente is overgenomen. De uitreizigers die nog niet zijn teruggekeerd naar Nederland en al wel zijn opgenomen in de PGA CTER hebben de status 'monitoring' gekregen. Deze monitoring dossiers worden minimaal één keer per jaar besproken. Relevante nieuwe informatie wordt toegevoegd aan het persoonsdossier. Bij signalen van terugkeer/repatriëring organiseert de gemeente een casustafel. De burgemeester wordt tijdig per memo geïnformeerd.

2.2 Doelstelling

De PGA CTER stelt zich ten doel om (verdere) radicalisering te voorkomen en om aansluiting bij de maatschappij te faciliteren (artikel 3 Modelconvenant). Dit doen de betrokken partners door een op maat gesneden plan van aanpak te maken. Dit wordt uitgevoerd door een groot aantal partners (zoals gemeente, politie, RN, OM, zorg- en welzijnspartners). Bij personen met een detentieverleden is resocialisatie het uitgangspunt. Er wordt eveneens gewerkt aan disengagement en, waar mogelijk, aan deradicalisering. Tijdens de casustafel met zorg- veiligheidspartners brengen de partners de risico's die voortvloeien uit het ideologische gedachtegoed van de persoon in kwestie in kaart en treffen de partners mitigerende maatregelen.

2.3 Deradicalisering en disengagement

Naast de resocialisatie richt de PGA CTER zich op twee belangrijke veranderprocessen; op deradicalisering en op disengagement. Ondanks het feit dat deze termen vaak door elkaar heen worden gebruikt is er een belangrijk verschil. *Disengagement* (ook wel uittreding genoemd) beoogt een verandering teweeg te brengen in concreet en waarneembaar gedrag, zoals het stoppen van geweld vanuit ideologisch motief. Andere vormen van disengagement zijn het afstand nemen van het (oude) extremistische netwerk en het niet verder verspreiden van het extremistische gedachtegoed (bijv. via bijeenkomsten, flyers of sociale media). Deze gedragsveranderingen zijn meetbaar.

Deradicalisering gaat niet over een gedragsverandering, maar over een cognitieve verandering. Bij deradicalisering wijzigen de interne overtuigingen en onderliggende diepere (kern)waarden. Deze veranderingen hebben betrekking op iemands identiteit, intern kompas en drijfveren en zijn niet meetbaar en daardoor lastig aan te tonen. Een betrokkene kan zich immers in gesprekken voordoen als gederadicaliseerd, terwijl hij of zij nog steeds sympathiseert met een gewelddadig gedachtegoed.

In het plan van aanpak worden de twee veranderprocessen nauwkeurig in de gaten gehouden. Enerzijds richt de PGA CTER zich op wat iemand vindt, zegt, ervaart of uitdraagt (deradicalisering) en anderzijds richt het zich op wat concreet in gedrag en handelingen wordt waargenomen (disengagement).

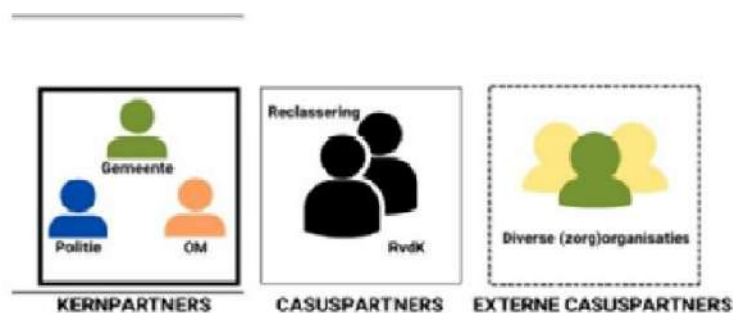
Op basis van het pro-integration model van Kate Barelle heeft de NCTV het "werkmodel casuoverleg radicalisering en extremisme" (hierna: werkmodel) ontwikkeld.⁷ Dit werkmodel kan door de partners gebruikt worden om het verloop van de casus te toetsen op de mate van disengagement. In paragraaf 5.2 wordt het werkmodel nader toegelicht.

⁷ Kate Barelle, 'Pro-integration: disengagement from and life after extremism: Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression', Behavioral Sciences of Terrorism and Political Aggression 7(2), 2014, p. 129-141.

HOOFDSTUK 3: PARTNERS & MANDAAT BINNEN DE PGA CTER

Bij de PGA CTER zijn verschillende partners betrokken. Hieronder volgt een kort overzicht van de partners, hun kerntaken en bevoegdheden. In het convenant worden drie categorieën casuspartners beschreven, de zogenaamde kernpartijen (de driehoek: de gemeente, het OM en de politie), de casuspartijen (RvdK en RN) en externe casuspartners (diverse (zorg)organisaties).

De eerste twee categorieën zijn convenantpartners. Dit betekent dat zij specifieke bevoegdheden hebben met betrekking tot informatiedeling. De laatste categorie is geen convenantpartner. De betrokkenheid van de partners is echter verschillend. De kernpartners zijn standaard betrokken bij alle PGA-waardige casussen en maken onderdeel uit van het weegmoment. De casuspartijen daarentegen sluiten alleen aan wanneer ze ook zelf actief betrokken zijn bij een casus. De externe casuspartners kunnen alleen op uitnodiging bij een specifieke casus aansluiten of kunnen worden uitgenodigd om iets te vertellen over trends en fenomenen. Een andere belangrijke partij is de procesregisseur van het ZVH⁸. Deze speelt een faciliterende rol bij de aanpak radicalisering voor de ketenpartners in de gehele regio⁹.

3.1 Kernpartners

Gemeenten

Binnen de gemeenten draagt Afdeling Openbare Orde en Veiligheid (OOV) de verantwoordelijkheid voor de PGA CTER, onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van de burgemeester. Aan de regierol in de PGA CTER zijn de volgende verantwoordelijkheden verbonden:

- Het aanbrenge van CTER-signalen aan de weegtafel.
- De samenwerking aan de lokale casustafel.
- De opzet en het onderhoud van het professionele netwerk ten behoeve van de signaleringstructuur en van de deskundigheidsbevordering van professionals werkzaam in PGA CTER.
- Intern ophalen van relevante informatie ten behoeve van een CTER-casus (zoals bij Participatiewet, burgerzaken, leerplicht, etc.).
- Organiseren van ROR-trainingen en/of kennissessies.
- Het overzicht over alle PGA CTER casussen.

⁸ Het Zorg- en Veiligheidshuis is een samenwerkingsverband tussen de gemeente, alle justitiële- en zorgpartners.

⁹ Momenteel bestaat deze optie voor de provincies Drenthe en Friesland. In de provincie Groningen houden de gemeenten de procesregie in eigen hand.

- Op de hoogte blijven van landelijke ontwikkelingen (DTN, AIVD-jaarverslagen, wetenschappelijke onderzoeken, ect.).
- Het contact met landelijke partners zoals de lokaaladviseur van de NCTV.
- Informeren van het lokale bestuur, college van B&W, gemeenteraad en de driehoek naar aanleiding van de trends en ontwikkelingen die betrekking hebben op het thema CTER.
- Het - waar nodig - betrekken van externe deskundigen bij de casustafel (zie bijlage D).
- De coördinatie van de casus.

Politie-eenheid Noord-Nederland

De politie heeft een signalerende functie, zowel op casusniveau als fenomeen niveau. De politie levert nieuwe signalen aan bij de weegtafel en draagt bij aan strafrechtelijke en handhavingsinterventies. De vertegenwoordigers van de basisteams (BT), die belast zijn met het thema CTER (CTER-contactpersonen) sluiten bij de casus overleggen aan. Daarnaast is de afgevaardigde van de politie (medewerker intelcel CTER) verantwoordelijk voor de interne informatie-uitwisseling tussen de verschillende afdelingen en BT's van de politie.

Het Openbaar Ministerie (OM)

Het OM is het aanspreekpunt voor alle strafrechtelijke vragen. Daarnaast informeert het OM de casustafel over de stand van zaken in het opsporingsonderzoek, voor zover dat wettelijk mogelijk is én voor zover dit het onderzoek niet schaadt. De interventies in het licht van de lokale aanpak moeten het opsporingsonderzoek van het OM immers niet doorkruisen. De afgevaardigde van het OM aan de casustafel houdt zicht op de belangrijke zittingsdata, bespreekt relevante uitspraken van de rechter en verzamelt - waar nodig - informatie bij andere afdelingen van het OM.

3.2 Casuspartners

Binnen Noord-Nederland hebben we de overlegstructuur over radicalisering op BT-niveau ingericht; radicaliseringsoverleggen vinden eens per 6/8 weken plaats. De weegtafel is een onderdeel van dit overleg (de weegtafel bestaat uit de kernpartners de gemeente, de politie en het OM). De weegtafel (dat bestaat uit de kernpartners) bepaalt wanneer er een casustafel noodzakelijk is en welke partners hierbij kunnen aanschuiven (zie bijlage D). De partners hebben ieder hun eigen bevoegdheden en worden alleen uitgenodigd wanneer dat noodzakelijk is voor de casus. In het geval van de RvdK kan dit bijvoorbeeld zijn wanneer een minderjarige radicaliseert en dit een bedreiging vormt voor zijn ontwikkeling. De RN wordt betrokken wanneer de persoon die het onderwerp vormt van de casus extremistische of terroristische misdrijven heeft gepleegd en zodanig met het strafrecht in aanraking is gekomen. In dit geval zal een afgevaardigde van het Terrorisme, Extremisme en Radicaliserings-team (TER-team) van RN aansluiten.

Reclassering Nederland (RN)

Het TER-team van RN adviseert over, en houdt toezicht op cliënten die verdacht worden of veroordeeld zijn voor extremistische of terroristische misdrijven of de voorbereiding daarvan. Dit landelijke team bestaat uit gespecialiseerde reclasseringswerkers. De TER-team medewerkers zijn getraind om in gesprek te gaan met personen die een extremistisch gedachtengoed aanhangen.

Het TER-team kan ook het advies van een expert (theoloog of forensisch psycholoog) koppelen aan de persoon ten behoeve van zijn of haar re-integratietraject. Het TER-Team maakt, voor de inschatting van het risicoprofiel, gebruik van de VERA-2R. De VERA-2R is een empirisch onderbouwd risicotaxatie-instrument voor de inschatting van de kans op gewelddadig extremisme.

Raad voor de Kinderbescherming (RvdK)

Indien minderjarigen (individueel of als onderdeel van het systeem) worden besproken aan de casustafel, sluit de RvdK aan. Op verzoek doet de RvdK onderzoek wanneer er sprake is van een vermoeden van een ernstig bedreigde ontwikkeling van de besproken minderjarige. Als er gronden zijn voor een kindbeschermingsmaatregel, zoals ondertoezichtstelling, machtiging uithuisplaatsing en/of voogdij, wordt een verzoek ingediend bij de kinderrechter. In het specifieke geval dat kinderen in strijdgebied verblijven of daaruit terugkeren neemt de RvdK standaard deel aan het overleg.

3.3 Overige casuspartners

Naast de kernpartners en casuspartners die hierboven zijn beschreven, zijn er nog andere partners die over relevante informatie kunnen beschikken en/of een andere belangrijke rol kunnen spelen bij de aanpak. Welke partners dit zijn, en of hun betrokkenheid wenselijk dan wel noodzakelijk is, wordt per individuele casustafel besloten. Hierbij gaat het onder andere om (zorg)organisaties, maatschappelijke hulpinstellingen en organisaties die onderdeel uitmaken van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) zoals de NCTV¹⁰ of de IND. Ook kan het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) betrokken worden bij CTER-casuïstiek, zowel in de preventie fase als na het aflopen van een ondertoezichtstelling. Wanneer een externe partner bij een casustafel aansluit, die het convenant niet heeft ondertekend, ondertekent die een geheimhoudingsverklaring (zie bijlage E).

3.4 Rol - en taakverdeling

Binnen de casustafel werken verschillende ketenpartners samen. Elke organisatie handelt vanuit haar eigen mandaat, wettelijke bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden. Zo is het toezicht op de detentievoorwaarden die na een veroordeling en detentie zijn opgelegd door de rechter, belegd bij RN. RN is hierin dan ook leidend aan de casustafel. Denk hierbij aan een meldplicht, gebiedsverbod, contactverbod, of de voorwaarde dat er wordt meegewerkt aan een re-integratietraject. In een integraal plan van aanpak stemmen de partners hun inzet nauwkeurig op elkaar af en bepalen ze gezamenlijk de koers. Na overleg committeren de betrokken partners zich aan het plan van aanpak.

¹⁰ De NCTV kan onder andere aansluiten wanneer wordt overwogen om een paspoortmaatregel of een maatregel uit de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorismebestrijding (uitreisverbod, contactverbod, meldplicht, gebiedsverbod) op te leggen. Neem voor meer informatie contact op met de Lokaal Adviseur van de NCTV.

Dit plan wordt periodiek getoetst aan de casustafel en waar nodig bijgesteld. De gemeentelijke regiefunctie moet worden gezien als de instandhouding van de casustafel. Dat wil zeggen dat er een structuur dient te zijn voor een overleg als zich gevallen voordoen die bespreking behoeven. Het omvat nadrukkelijk niet de beslissingsbevoegdheid over de inzet van de maatregelen die door de andere deelnemers worden ingezet, want de beslissing over de inzet van eigen bevoegdheden blijft exclusief bij elke deelnemer zelf berusten.¹¹

¹¹ Regels omtrent gegevensverwerking in de persoonsgerichte aanpak van radicalisering en terroristische activiteiten, zie Memorie van toelichting bij wetsvoorstel gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten, <[Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)>.

HOOFDSTUK 4: METHODISCH WERKEN BINNEN DE PGA CTER

4.1 Trends en fenomenen

Het overleg vindt op BT-niveau structureel plaats en begint met het doornemen van de trends en fenomenen. Denk hierbij aan landelijke publicaties, zoals Dreigingsbeeld Terrorisme van de NCTV, publicaties van de AIVD, signaleringen, trainingen en opleidingen. Daarnaast is goed om het lokale beeld met elkaar af te stemmen, denk aan deelbare informatiebeelden CTER van de intelligenceorganisatie van de politie, reisbewegingen, relevante demonstraties en bijeenkomsten met een mogelijk CTER-component. Hier worden geen personen besproken.

4.2 Weegtafel

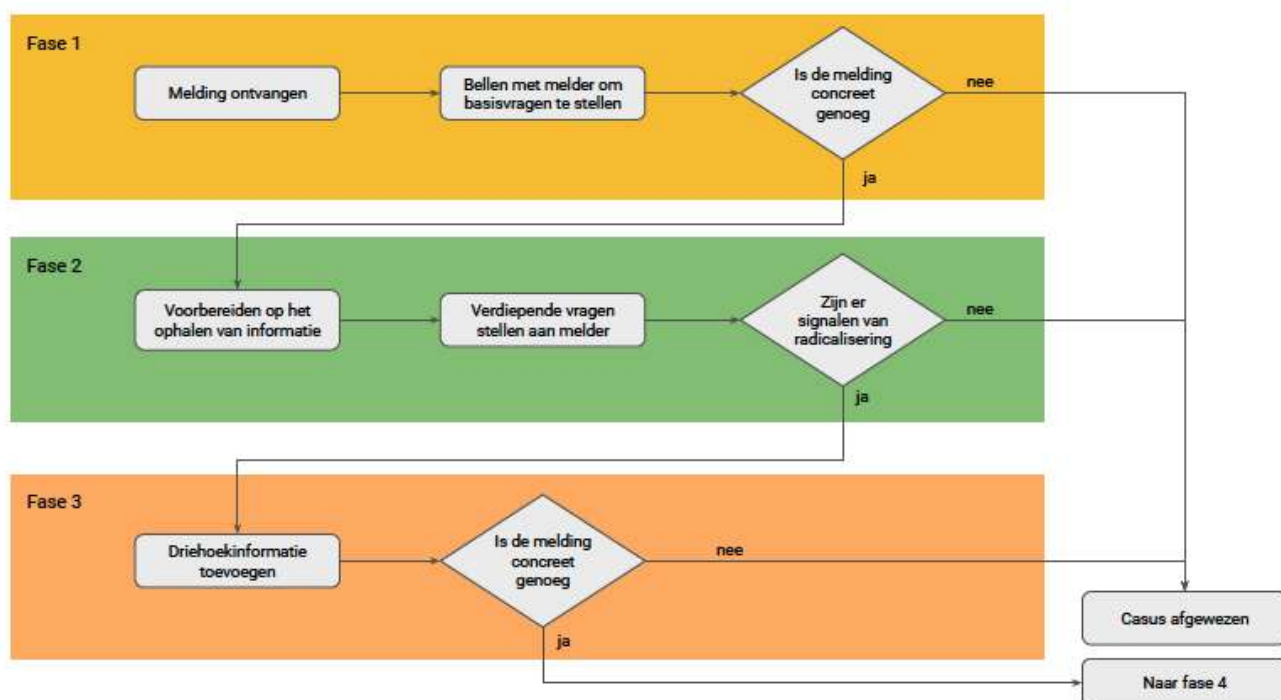
Op basis van een melding waarin zorgen over radicalisering en/of een extremistisch gedachtegoed geuit worden, kunnen personen worden opgenomen in de PGA-CTER. Verschillende partijen kunnen een melding maken, zowel binnen als buiten de gemeente. In principe is het mogelijk dat iedere inwoner van de stad een melding maakt van radicalisering, dit gebeurt meestal bij de politie. Ook komt het voor dat personen verhuizen van buiten de regio naar onze regio, die wel of niet al onderwerp van een PGA CTER waren, of dat er binnen de reguliere persoonsgerichte aanpak aanleiding bestaat om te vermoeden dat deze personen mogelijk radicaliseren of een extremistische ideologie naleven. In deze gevallen worden de betreffende signalen opgenomen als nieuwe melding en opnieuw gewogen of deze personen onderwerp van PGA CTER worden. In het figuur hieronder wordt het proces van melden weergegeven. Een melding kan bij iedere kernpartner binnenkomen.

De weegtafel bestaat uit de gemeente, politie en het OM. Deze partners komen structureel onder het voorzitterschap van de gemeente bijeen. Ze beoordelen gezamenlijk of de feitelijke gedragingen van een persoon duiden op radicalisering of extremisme. De weging is gebaseerd op de informatie in het licht van de criteria uit het convenant (zie bijlage D). Ook wordt er gekeken naar achtergrondfactoren, zoals sociale relaties, psychische problemen, en financiële (on)afhankelijkheid. Als voldaan is aan de criteria wordt deze persoon opgenomen in de PGA CTER en wordt er een casustafel georganiseerd. Een enkele keer is er meer informatie nodig en komt het signaal de volgende keer terug op de weegtafel. De kernpartners lopen individueel de informatie nog een keer uit.

Melding: Niet-CTER waardig

Indien tijdens het weegmoment wordt geconcludeerd dat een melding niet in aanmerking komt voor de PGA CTER, bijvoorbeeld omdat er geen sprake blijkt van een ideologie die geweld legitimeert, wordt een melding als 'niet-CTER waardig' aangemerkt. Dit wil overigens niet zeggen dat de zorgen van de melder ongegrond zijn. Er kan nog steeds sprake zijn van een mogelijke onveilige situatie, bijvoorbeeld als er sprake is van GGZ-problematiek en agressief gedrag. Om te voorkomen dat deze meldingen niet opgevolgd worden, wordt per melding aangegeven welke mogelijke (zorg-) behoeften er bestaan. De casus kan worden overgedragen naar de reguliere PGA.

4.3 De Casustafel

Wanneer een casus CTER-waardig is bevonden, organiseert de gemeente een casustafel (zie bijlage I). Dit kan binnen de al geplande reeks plaatsvinden of separaat worden ingepland. Bij dit overleg sluiten de kernpartners en betrokken ketenpartners aan. Externe ketenpartners tekenen voorafgaand aan deelname een geheimhoudingsverklaring (bijlage E).

De gemeente is de regievoerder van de casustafel. De gemeente kan er ook voor kiezen om een procesregisseur van het ZVH de procesregie op te laten pakken namens de betreffende gemeente¹². De procesregisseur van het ZVH leidt dan de casustafel en voert procesregie op de ketenaanpak.

Het doel van de casustafel is om met alle betrokken partners tot een gezamenlijk plan van aanpak te komen, om dat vervolgens integraal uit te voeren en te monitoren. Zoals in het convenant is omschreven, zijn de gemeente, politie en het OM de kernpartners van de casustafel. De kernpartners kunnen andere partners uitnodigen. De casustafel vindt gemiddeld iedere zes weken plaats. Als een casus een andere intensiteit van overleg vereist wordt dit gezamenlijk vastgesteld. Tussentijds stemmen partners - waar nodig - hun aanpak op elkaar af. Tijdens de eerste casustafel wordt in eerste instantie gewaarborgd dat alle relevante partners betrokken zijn en beschikken over alle informatie. In de overleggen die hierop volgen stellen de partners een integraal plan van aanpak op (zie bijlage G). Tijdens de casustafel voorzien de partners elkaar van informatie, bepalen ze de doelstellingen en bespreken ze de mogelijke interventies. De voortgang wordt vastgelegd in het rapportagesysteem.

¹² Momenteel bestaat deze optie voor de provincies Drenthe en Friesland. In de provincie Groningen houden de gemeenten de procesregie in eigen hand.

De gemeente kan de procesregisseur van het ZVH ook vragen om ondersteuning en advies in een casus te geven. De procesregie blijft dan lokaal bij de gemeente liggen, evenals de secretariële ondersteuning.

Zowel bij het voeren van procesregie als het geven van ondersteuning brengt het ZVH inhoudelijke en procesmatige kennis en expertise in. Het ZVH draagt er zorg voor dat de kennis en expertise op het thema CTER/radicalisering/polarisatie bij de procesregisseurs die dit thema als aandachtsgebied hebben op peil is en wordt gehouden. Dit o.a. door trends te volgen. Waar nodig draagt het ZVH bij aan het faciliteren en stimuleren van de samenwerking binnen de regio en draagt bij aan kennisdeling, (meer) uniform en methodisch werken binnen de PGA CTER en het in kaart brengen van knelpunten en trends. Als convenantpartners een casus willen evalueren waarin het ZVH de procesregie voert of heeft gevoerd, dan draagt het ZVH er zorg voor dat deze evaluatie wordt uitgevoerd.

4.3.1. Plan van aanpak

Voor elk persoon die wordt behandeld in de PGA CTER stellen de partners een integraal plan van aanpak op. Volgens het convenant is een plan van aanpak "het document waarin het doel van de persoonsgerichte, integrale benadering van de betrokkene en de hiertoe door partners en eventueel betrokken externe casuspartners te treffen maatregelen zijn vastgelegd". Juist door het ongestructureerde karakter van radicalisering wordt er, zo goed als mogelijk, gewerkt volgens een vast patroon. Een integraal plan van aanpak en de periodieke evaluatie van dit plan dragen hieraan bij. In het plan van aanpak wordt gestreefd naar een logische samenhang tussen de risico-inschatting en analyse, de gestelde doelen, de ingezette interventies en de afspraken tussen ketenpartners. Het plan van aanpak bestaat uit zorg- en veiligheidsinterventies. De interventies richten zich op specifieke aandachtsgebieden, die in het volgende hoofdstuk worden beschreven. De voortgang wordt tijdens het voeren van casus overleggen gemonitord.

Een plan van aanpak bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Een samenvattend beeld van de casus aan de hand van de praktische leefgebieden (o.a. dagbesteding, huisvesting, sociale relaties, ideologie en gezondheid).
2. De risico-en beschermingsfactoren (op basis van het werkmodel).
3. De korte- en lange termijn doelen.
4. De interventies en resultaten.
5. De aanwijzing van een verantwoordelijke ketenpartner voor de uitvoering van de interventies, aan de hand van een tijdspad.

Om te voorkomen dat een persoon onnodig lang in de PGA CTER aanpak zit, evalueert de casustafel ieder overleg opnieuw of de casustafel de juiste overlegstructuur is en proportioneel is.

4.3.2. Regievoerder/casusregisseur en procesregisseur

Er zijn verschillende regie rollen belegd bij verschillende (maar soms ook dezelfde) instanties. Er zijn twee rollen, de rol van regievoerder/casusregisseur (op de aanpak) en procesregisseur. Hieronder worden deze rollen kort toegelicht.

Regievoerder

De beleidsmedewerkers Openbare Orde en Veiligheid (OOV-medewerkers) van de gemeente dragen de verantwoordelijkheid voor de regie op de aanpak. Zij vertegenwoordigen de gemeente, en in het bijzonder de burgemeester in zijn/haar bestuurlijke verantwoordelijkheid, aan de casustafel en betrekken – indien gewenst – andere afdelingen van de gemeente. In sommige gevallen zijn zij ook de casusregisseur, dit verschilt per casus/gemeente.

Na de eerste casustafel coördineert en monitort de casusregisseur de verdere uitvoering van het plan van aanpak en ziet zij toe op de gemaakte afspraken met ketenpartners of casuspartners. Dit zijn de specifieke taken van een casusregisseur:

- Op de hoogte stellen van betrokken partners van het plan van aanpak.
- Zorgdragen voor de naleving en uitvoering van gemaakte afspraken door de partners.
- De partners aanspreken wanneer afspraken niet worden nagekomen. Als de samenwerking onvoldoende tot stand komt, besluiten tot bespreking met de procesregisseur.
- Erop toezien dat interventies (en het effect daarvan) op elkaar worden afgestemd.
- Nieuwe ontwikkelingen in de casus in de gaten houden.
- Zorgen voor een tussentijdse terugkoppeling (via de mailgroep of rapportagesysteem) naar de betrokken ketenpartners.

Procesregisseurs

De procesregisseurs leiden de casus overleggen en houden procesregie op de ketenaanpak. Zij beschikken over een aantal algemene competenties. Ze zijn getraind om specifiek binnen het werkveld radicalisering en de PGA CTER hun rol als onafhankelijk voorzitter effectief vorm te geven. De procesregisseurs houden daarnaast het overzicht op de samenwerking tussen alle partners en zorgen ervoor dat de samenwerking, indien nodig, verbetert. Tijdens het overleg maken ze gebruik van de eerdergenoemde BOB-methodiek. Aangezien de aanpak vaak gedurende een lange tijd doorloopt, is het belangrijk om de beeldvorming rondom een persoon terugkerend te behandelen. Daarnaast dragen de procesregisseurs zorg voor een goed werkklimaat, waarin vertrouwen centraal staat en partners worden uitgedaagd *out of the box* na te denken over de interventies.

Interventies met betrekking tot actiebereidheid en geweldsbereidheid

Ketenpartners kunnen gezamenlijk besluiten tot interventies die erop gericht zijn de actie- en geweldsbereidheid van de persoon in kwestie te verstoren. Hierbij baseren de partners zich met name op maatregelen die door de rechtbank zijn opgelegd en door RN wordt uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan een enkelband, een gebiedsverbod of gebiedsgebod, een sociale media verbod, een contactverbod en een meldplicht. Wanneer de nationale veiligheid in het geding is, kan de gemeente een verzoek indienen bij de minister van J&V, in dit geval vertegenwoordigd door de NCTV, om een maatregel op grond van de Tijdelijke wet bestuurlijke maatregelen terrorisme (Twbmt) op te leggen. In een eerder stadium kan

strafrechtelijk worden geïntervenieerd om mogelijke actiebereidheid en geweldsbereidheid te voorkomen. De AIVD kan, bijvoorbeeld bij een ernstige dreiging voor de nationale veiligheid, het OM informeren met een ambtsbericht, waarna het OM een strafonderzoek kan starten.

Interventies met betrekking tot het sociale netwerk

Naast repressieve interventies maken de partners ook gebruik van preventieve interventies. Ze betrekken actief mensen binnen de familiale, professionele of lokale kringen van de persoon in kwestie en stimuleren zijn of haar deelname aan sociale activiteiten. Dit versterkt hun sociale context buiten het extremistisch netwerk en vergemakkelijkt aansluiting bij de bredere maatschappij. Wanneer CTER-subjecten zijn veroordeeld is het belangrijk om een positief alternatief netwerk te ontwikkelen om weerstand te bieden tegen de aantrekkingskracht van het extremistische netwerk. Op een goed sociaal netwerk, bestaande uit vrienden of familie, kan de betrokkene immers terugvallen. Interventies richten zich dan ook op verschillende vormen van familie- en netwerkondersteuning. Zo is familieondersteuning en coaching mogelijk vanuit het jongerenwerk of LSE. Het doel van deze interventies is om de kwaliteit en kwantiteit van de relaties van de betrokken persoon met mensen uit de bredere gemeenschap te versterken die voorheen, op basis van de extremistische ideologie, juist als vreemden of soms vijanden werden gezien.

Interventies met betrekking tot de ideologie

Een belangrijke interventie om meer inzicht te krijgen in de ideologische overtuigingen van de persoon is de religieuze en/of ideologische begeleiding. Ideologische deskundigen (bijvoorbeeld theologen, experts of imams van organisaties als het LSE of NTA) kunnen in gesprekken met de persoon ook de aantrekkingskracht van het extremistische narratief verminderen, bijvoorbeeld door samen de ideologie te herinterpreteren. De PGA CTER biedt ook ruimte voor de persoon om aan te geven dat hij of zij behoefte heeft aan theologische begeleiding door bijvoorbeeld een imam uit de lokale moskee. Wanneer RN geen toezichthoudende functie heeft in de casus, kan de casusregisseur zelf in gesprek gaan met een persoon. Daarnaast kan er, om de dreiging die uitgaat van het extremistisch gedachtegoed goed in te kunnen schatten, een duidingsrapportage opgesteld worden. Bij casuïstiek zonder justitieel kader kan dit alleen met instemming van de persoon.

Interventies met betrekking tot de identiteitsvorming

Individuele coaching, begeleiding en behandeling kunnen de identiteitsvorming van de betrokkene positief beïnvloeden. Sociaal-emotionele vaardigheden kunnen hierdoor worden verbeterd. Coaching kan leiden tot meer zelfvertrouwen bij de betrokkene en tot meer reflectie op eigen handelen. Deze aspecten dragen bij aan de positieve ontwikkeling van iemands identiteit, eigenwaarde en verantwoordelijkheidsgevoel. Deze persoonlijke groei verkleint de kans op radicalisering en geweld op basis van een extremistisch, ideologisch motief.

Interventies met betrekking tot de zelfredzaamheid

De ketenpartners streven ernaar de zelfredzaamheid van de betrokkene te vergroten. Om dit te bereiken zetten ze met verschillende interventies in op meerdere levensgebieden. Soms is het opportuun om te focussen op de persoonlijke of psychologische problematiek van betrokkene en behandelingen aan te bieden.

Interventies met betrekking tot praktische leefgebieden

De gemeente kan, eventueel in samenwerking met andere ketenpartners, ook praktische ondersteuning bieden. Denk aan ondersteuning bij het vinden van een woning en werk, bij de inschrijving bij een onderwijsinstelling en bij begeleiding bij schuldenproblematiek. Dit zijn belangrijke aspecten die de stabiliteit van een persoon bevorderen. De versterking van een leefgebied in samenwerking met de betrokkene draagt ook bij aan het verkleinen van de bestaande kloof tussen de betrokkene en de overheid. Wantrouwen, onvrede of grieven ten aanzien van de overheid vormen vaak de basis van radicalisering en extremisme. Interventies met betrekking tot de praktische leefgebieden hebben als doel het wij-zij gedachtegoed dat leidend is in de extremistische ideologie te nuanceren.

4.4 Monitoren

Ketenpartners kunnen samen beoordelen dat een casus de status 'monitoren' krijgt. Dit wordt in het plan van aanpak vastgelegd.

Er zijn verschillende redenen om een casus de status 'monitoren' te geven. Voorbeelden zijn:

- Er zijn minder zorgen over de radicalisering van betrokkene, met als gevolg dat er minder afstemming en overleg nodig is. Of dit een juist besluit is kan onder andere worden vastgesteld aan de hand van de volgende leefgebieden worden beoordeeld: actie- en gewelddbereidheid; ideologie; sociale relaties; identiteit; zelfredzaamheid.
- De betrokkene verblijft voor een periode langer dan drie jaar in detentie. Het Multidimensionaal Afstemmingsoverleg Resocialisatie (MAR) is in dit geval voorliggend.
- Het blijkt dat de interventies ontoereikend zijn en/of de informatiepositie ontoereikend is voor de effectiviteit van de casustafel. Er wordt in deze gevallen nog één jaar geprobeerd om contact te krijgen met de desbetreffende persoon. Wanneer deze pogingen onsuccesvol zijn sluiten de ketenpartners de casus af.
- In het geval van de uitreizigers zijn de betrokken personen (nog) niet teruggekeerd naar Nederland, maar die kans bestaat wel.

Ketenpartners hanteren een standaardtermijn van maximaal één jaar waarin een casus nog gemonitord wordt, tenzij er sprake is van een langere detentieperiode. Dit betekent in de praktijk dat een casus 'op monitoring' één of twee keer per jaar aan de casustafel wordt besproken. Tijdens de casustafel beslissen partners wanneer een casus op monitoring wordt geplaatst en brengen de partners van het afstemmingsoverleg op de hoogte van deze beslissing.

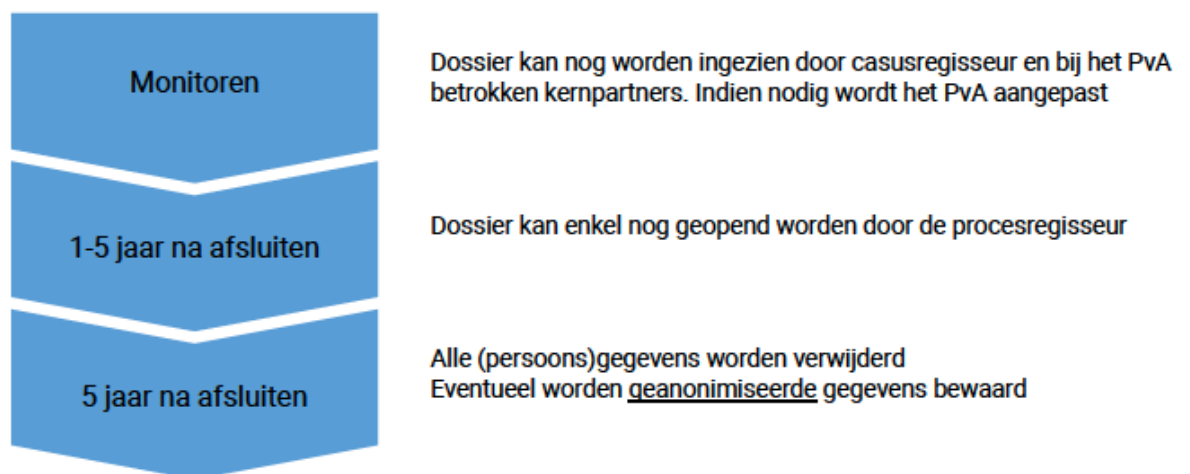
4.5 Afsluiten

Het afstemmingsoverleg weegt niet alleen nieuwe casuïstiek maar bepaalt ook of en wanneer casuïstiek kan worden afgeschaald of afgesloten. Wanneer er geen nieuwe of zorgwekkende signalen van radicalisering (of een blijvend gebrek aan informatie) worden geconstateerd wordt de casus afgesloten. Na de afsluiting van de monitoringsfase voor een casus en instemming van de partners aan de casustafel met het besluit tot afsluiten,

wordt de casus afgesloten. De betrokkene wordt mondeling of schriftelijk geïnformeerd dat hij/zij geen onderwerp meer is van de casustafel binnen PGA CTER (zie bijlage C).

4.6 Bewaartermijnen

Na de afsluiting van een casus worden de gegevens van betrokkene nog een periode bewaard. Ketenpartners nemen een besluit tot heropening wanneer er binnen een jaar na afsluiting opnieuw zorgelijke signalen naar voren komen. In dat geval moet een dossier met de daarin aanwezige informatiepositie snel toegankelijk zijn voor alle ketenpartners die betrokken zijn bij de casus. Ook moet er de mogelijkheid bestaan om het dossier in te kunnen zien. De procesregisseur kan tot vijf jaar na afsluiting dit dossier nog openen ten behoeve van inzageverzoeken. In het geval van uitreizigers wordt een langere bewaartermijn gehanteerd omdat er in de praktijk een gerede kans bestaat dat uitreizigers terugkeren naar Nederland. Elke uitreiziger wordt minimaal 1x per jaar besproken. Bij bevestiging van overlijden wordt de casus afgesloten. Na vijf jaar worden de meeste gegevens, onder ander alle persoonsgegevens, uit een dossier verwijderd. In andere gevallen blijven een aantal geanonimiseerde gegevens in het dossier bestaan, bijvoorbeeld voor wetenschappelijke doeleinden of voor (effect)evaluaties. Er is dan echter geen sprake

meer van 'persoonsgegevens', aangezien de geanonimiseerde gegevens niet langer gekoppeld kunnen worden aan een specifiek persoon.

4.7 Overname casus vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis

Het kan ook voorkomen dat een persoon al besproken wordt op een maatwerkoverleg bij het ZVH, alvorens er een casustafel radicalisering loopt. Mochten er binnen het maatwerkoverleg van het ZVH of vanuit andere instanties signalen van radicalisering bekend worden, dan zullen die signalen op de weegtafel van de PGA CTER worden gewogen door de kernpartners. Op het moment dat de kernpartners met elkaar de signalen CTER-waardig duiden, dan zal de casus overgenomen worden van het maatwerkoverleg ZVH. Het maatwerkoverleg bij het ZVH stopt dan per direct en de overlegstructuur gaat over op de casustafel van PGA CTER. De zorgpartners en de interventies die al binnen het maatwerkoverleg zijn ingezet, gaan dan mee over naar de PGA CTER-tafel.

HOOFDSTUK 5: INSTRUMENTEN IN DE PGA

De betrokken partners bij de PGA CTER maken gebruik van verschillende instrumenten om een casus op en af te schalen. Ook maken de partners gebruik van een systeem waarin informatie wordt opgeslagen en is er de mogelijkheid om een casus, als ook de samenwerking van partners te evalueren.

Op basis van vaststaande criteria bepalen de partners of een casus actief wordt besproken, op monitoring wordt gezet of wordt afgesloten. Een nieuwe casus heeft in principe een actieve status. De ketenpartners zullen immers regelmatig met elkaar moeten afstemmen of alle beschikbare informatie verzameld is, wat de mogelijke interventies zijn en hoe het plan van aanpak eruit zal gaan zien. Om te bepalen of een casus actief besproken moet worden of slechts gemonitord hoeft te worden, wordt er gekeken naar het risico op radicalisering. De ketenpartners kunnen op basis van de vaststelling dat er een laag risico is, gezamenlijk concluderen dat de desbetreffende casus op een lagere frequentie (minimaal 2x per jaar) afgestemd kan worden.

Een casus kan maximaal een jaar gemonitord worden, tenzij er sprake is van langere detentie of uitreis naar een strijdgebied. Daarna besluiten de partners of de casus wordt afgeschaald of nog actief besproken moet worden. In enkele uitzonderlijke gevallen kan een casus eerder op monitoring worden geplaatst, bijvoorbeeld op het moment dat iemand wel geregistreerd is bij de gemeente maar, zich niet in die gemeente bevindt omdat zij/hij in detentie of in het buitenland verblijft. De weegtafel of casustafel besluit per casus in gezamenlijkheid tot opname en afsluiting per casus. De casustafel heeft zelf de regie om een casus van actief naar monitoring te plaatsen (en andersom). Het figuur hieronder geeft de criteria weer. In de volgende paragrafen wordt meer specifiek ingegaan op de onderbouwing met betrekking tot deze besluitvorming.

5.1 Het Werkmodel Casusoverleg Radicalisering en Extremisme

De NCTV, politie, diverse gemeenten, RN en het LSE hebben gezamenlijk het Werkmodel Casusoverleg Radicalisering en Extremisme (zie bijlage H) ontwikkeld om de ketenpartners aan te moedigen om systematisch te werken en om daarbij ondersteuning te bieden. Het werkmodel faciliteert de multidisciplinaire dialoog aan de casustafel. De soms uiteenlopende gezichtspunten van de verschillende partners en de achterliggende grondslagen van die gezichtspunten worden verduidelijkt en systematisch in kaart gebracht. Het werkmodel maakt eveneens inzichtelijk wat de voortgang van de casus is, wat er nog moet gebeuren en wie hiervoor verantwoordelijk is. De matrix is geen risicotaxatie-instrument of checklist die kan worden afgevinkt. Het instrument faciliteert de dialoog tussen de ketenpartners door te focussen op vijf aandachtsgebieden, te weten; 1) actie- en gewelddbereidheid, 2) ideologie, 3) sociale relaties, 4) identiteit, 5) zelfredzaamheid.

5.2 Reflecteren en evalueren

Om radicalisering te kunnen voorkomen en bestrijden moeten de partners een zekere pioniersmentaliteit hebben. Ze moeten immers zo goed mogelijk omgaan met de voortdurende onzekerheid over mogelijke veranderingen waardoor het werkveld gekenmerkt wordt. Een lerende en reflecterende houding is daarom cruciaal.

Ketenpartners kunnen de samenwerking binnen de casustafel en het inhoudelijke verloop van de casus evalueren. Op basis van een procesevaluatie wordt er een specifieke casus in kaart gebracht om te kijken hoe de casus is verlopen. De nadruk ligt op casussen waarbij het proces uitdagend was, of casussen die succesvol zijn afgerond. Aspecten die geëvalueerd kunnen worden zijn het onderling contact tussen ketenpartners, de samenwerking, de opvolging van afspraken en processen, maar ook de voortgang in de actieve casussen.

5.3 Het systeem PGA X en KeDo

De partners binnen het ZVH werken met het registratiesysteem PGA X of KeDo. Voor de PGA CTER wordt nog niet of niet standaard gewerkt met deze systemen. Als het ZVH de procesregie in de casus voert op verzoek van de gemeente, dan wordt de voortgang van de casus opgeslagen in het digitale registratiesysteem van het ZVH (PGA X in Friesland en KeDo in Drenthe en Groningen).

Binnen deze softwaresystemen wordt het gehele proces van een casus gedocumenteerd, van de eerste agendering van een casus, de aanmelding, en de casustafel tot en met de afsluiting. Alle informatie bevindt zich op één beveiligde plek. Betrokken professionals kunnen binnen dit systeem op basis van hun eigen account alle benodigde taken uitvoeren. Met elkaar moet bepaald worden wie welke rechten heeft. Te denken valt dat de kernpartners kunnen lezen, schrijven en bewerken en dat de casuspartners en de externe partners alleen kunnen lezen en hun eigen acties kunnen bewerken. Dit als voorbeeld. Daarnaast zou ervoor gekozen kunnen worden om hiervoor een autorisatiematrix te maken, die als bijlage toegevoegd wordt aan de DPIA.

HOOFDSTUK 6: SPECIFIEKE THEMATIEK & WERKWIJZEN

Elke casus vereist maatwerk. Sommige casussen hebben specifieke aandachtspunten. Een aantal aandachtspunten zijn hieronder nader toegelicht.

6.1 Werkwijze terugkeerders

In de periode 2011-2016 zijn enkele mensen uit Noord-Nederland naar het kalifaat vertrokken om deel te nemen aan het conflict in Syrië en/of Irak. De meeste van hen sloten zich aan bij een jihadistische groepering waaronder IS. De mensen die zijn uitgereisd zijn opgenomen in PGA CTER en op monitoring gezet. Voor uitreizigers geldt dat ze 2 keer per jaar integraal dienen te worden doorgenomen om mogelijke ontwikkelingen te volgen. Verder wordt voor uitreizigers een langere bewaartermijn gehanteerd, omdat er in de praktijk een gereede kans bestaat dat uitreizigers terugkeren naar Nederland. Ook Noord-Nederland heeft te maken met terugkeerders.

6.2 Werkwijze intrekken Nederlanderschap

In 2017 is de Rijkswet op het Nederlanderschap gewijzigd om het mogelijk te maken dat het Nederlanderschap kan worden ingetrokken van een persoon die zich aansluit bij een terroristische organisatie.¹³ De Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN) artikel 14.2 en 14.4 vormen de wettelijke grondslag. De intrekking van het Nederlanderschap is een zware maatregel met ernstige gevolgen. Bij mensen met een dubbele nationaliteit en een onherroepelijke veroordeling voor een terroristisch misdrijf kan het Nederlanderschap ingetrokken worden. Deze bestuurlijke maatregel die vanuit het Rijk wordt genomen kan invloed hebben op de PGA CTER op gemeentelijk niveau. Deze maatregel kan immers worden toegepast, of al zijn toegepast, op personen die onderwerp zijn van PGA CTER. In bijlage F treft u de actuele werkwijze waarin de maatregel en zijn wettelijke basis, de processtappen en de werkwijze binnen de PGA CTER kort zijn toegelicht. Het onderwerp en de bijbehorende processen zijn in ontwikkeling en onderwerp van gesprek in verschillende gremia. Deze werkwijze moet daarom gezien worden als een levend document dat, wanneer afspraken veranderen, aangepast kan worden.

¹³ Vastgestelde lijst van terroristische organisaties, < <https://wetten.overheid.nl/BWBR0039312/2020-10-27>>.

HOOFDSTUK 7: REGIONALE EN LANDELIJKE SAMENWERKING

Buiten het weegoverleg en de casus overleggen zijn er ook bredere overleggremia die betrekking hebben op de PGA CTER. Die worden kort in dit hoofdstuk toegelicht.

7.1 Werkgroep Radicalisering - Regionaal Bestuurlijk Politieoverleg

De werkgroep is opgericht om regionale samenwerking op het gebied van radicalisering en extremisme te bevorderen en nieuwe ontwikkelingen te bespreken. In de werkgroep spreken de betrokken partners vier keer per jaar op uitvoerend niveau en twee keer per jaar op tactisch niveau over de regionale aanpak van radicalisering en extremisme. Acht gemeenten uit de politie-eenheid Noord-Nederland, ketenpartners als RN, RvdK, OM, politie en de NCTV nemen aan de werkgroep deel. De regiogemeente neemt het voorzitterschap op zich.

7.2 Gemeentelijk CT overleg

De drieëntwintig (prioritaire) gemeenten en de NCTV komen maandelijks samen in het Gemeentelijk CT overleg. In dit overleg worden recente trends en ontwikkelingen besproken, evenals de knelpunten die worden ervaren in de aanpak op radicalisering en extremisme. Bovendien houdt de NCTV in dit overleg de gemeenten op de hoogte van de interne ontwikkelingen (bijvoorbeeld met betrekking tot de Versterkingsgelden) en van de landelijke trends en ontwikkelingen en ontwikkelingen binnen de politieke arena. De gemeenten delen gevraagd en ongevraagd hun input. Namens Noord-Nederland nemen regiogemeente Groningen en gemeente Súdwest-Fryslân deel aan dit overleg.

7.3 Multidisciplinair Afstemmingsoverleg Resocialisatie (MAR)

De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) organiseert een overlegtafel binnen detentie over personen die op de Terrorisme Afdeling (TA) verblijven of over personen die binnen een andere PI/afdeling verblijven en signalen afgeven van radicalisering of veroordeeld zijn voor aan terrorisme gerelateerde misdrijven. Dit is het Multidisciplinair Afstemmingsoverleg Resocialisatie (MAR). Naast DJI sluiten RN en de gemeente waar de persoon na detentie zal verblijven aan bij dit overleg. Deze opzet garandeert een integraal beeld van de casus en draagt zorg voor een goede aansluiting tussen het plan binnen detentie en het plan na uitstroom. De gemeente is de verbindende schakel tussen het MAR en de lokale casustafel binnen de PGA CTER.

BIJLAGEN

Bijlage A Definitielijst

Bijlage B Memo notificeren subjecten en standaardbrief

Bijlage C Standaard uitstroombrief

Bijlage D Deelnemers & weegcriteria CTER

Bijlage E Geheimhoudingsverklaring externe partners

Bijlage F Werkwijze intrekken Nederlanderschap & PGA CTER

Bijlage G Plan van aanpak

Bijlage H Werkmodel casusoverleg radicalisering en extremisme

Bijlage I Stroomschema casustafel

Bijlage A Definitielijst

Radicalisering is een proces van toenemende bereidheid om de uiterste consequentie uit een denkwijze te aanvaarden en die in daden om te zetten. Deze toenemende bereidheid kan leiden tot gedrag dat andere mensen diep kwetst of in hun vrijheid raakt, kan aanleiding zijn voor individuen of groepen om zich af te keren van de samenleving en kan leiden tot het gebruik van geweld.¹

Extremisme is de benaming van het fenomeen waarbij personen of groepen, op buitenparlementaire wijze over de grenzen van de wet gaan en met (gewelddadige) acties politieke besluitvorming proberen te beïnvloeden. Momenteel wordt veelal onderscheid gemaakt tussen rechtsextremisme, linksextremisme, dierenrechtenextremisme en jihadisme.²

Terrorisme is het uit ideologische motieven (voorbereiden van het) plegen van op mensenlevens gericht geweld, of het veroorzaken van maatschappij-ontwrichtende schade, met als doel (een deel van) de bevolking ernstige vrees aan te jagen, maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen en/of politieke besluitvorming te beïnvloeden.³

Disengagement is het beëindigen van radicaal gedrag (activiteiten of uitlatingen) zonder dat onderliggende waarden, attitudes en opvattingen veranderen of het radicale gedachtegoed wordt afgezworen.⁴

Deradicalisering is het afzweren van het radicale gedachtegoed en verwijst daarmee naar een cognitieve verandering, dat wil zeggen een verandering in waarden, attitudes en opvattingen.⁵

Jihadisme is een stroming binnen de politieke islam die op basis van een specifieke invulling van de salafistische leer en op basis van onder meer het gedachtegoed van Sayyid Qutb door middel van een gewapende strijd (jihad) streeft naar een mondiale heerschappij van de islam en daarmee naar de heroprichting dan wel instandhouding van de islamitische staat (kalifaat).

Linksextremisme verwijst naar personen en groeperingen in Nederland die (heimelijk) gewelddadige en niet-gewelddadige acties verrichten in het kader van antifascisme, antiglobalisme, anarcho-extremisme of die zich op extremistische wijze verzetten tegen het asiel- en vreemdelingenbeleid. Vanwege het ondemocratische karakter van hun acties vormen zij een bedreiging voor de democratische rechtsorde.⁶

Rechtsextremisme verwijst naar personen en groeperingen die (heimelijk) gewelddadige en niet-gewelddadige acties verrichten vanuit een van de denkbeelden:

- vreemdelingenhaat;
- haat jegens een vreemde cultuur;
- ultranationalisme.

¹ NCTV definitie.

² AIVD definitie.

³ NCTV definitie.

⁴ Disengagement en deradicalisering van jihadisten in Nederland, AIVD.

⁵ Disengagement en deradicalisering van jihadisten in Nederland, AIVD.

⁶ AIVD definitie.

Vanwege het ondemocratische karakter van hun acties vormen rechts-extremisten een bedreiging voor de democratische rechtsorde.⁷

Anti-institutioneel-extremisme is een fenomeen waarbij personen en groepen zich vanuit ideologisch motief specifiek richten tegen democratische instituties en processen, en daarbij bereid zijn om (niet-)gewelddadige activiteiten te verrichten die de democratische rechtsorde ondermijnen. De anti-institutioneel extremistische beweging richt zich op democratische gezagsdragers, waaronder politici en wetenschappers. Aanhangers van deze beweging schetsen een beeld (narratief) dat er in Nederland een 'kwaadaardige elite' aan de macht is die de bevolking wil onderdrukken, tot slaaf maken of zelfs vermoorden. Zij stellen dat deze elite de controle heeft over de overheid, grote bedrijven, de rechtspraak, de wetenschap en kranten en tv-zenders. En dat hiertegen verzet moet worden gepleegd. Het taalgebruik van de anti-institutioneel extremistische beweging kenmerkt zich door een diepe vijandigheid, fanatisme en gewelddadige fantasieën waarbij voor eigen rechter wordt gespeeld. Zo worden er bijvoorbeeld uitspraken gedaan over tribunalen en burgerarresten.⁸

⁷ AIVD definitie.

⁸ AIVD definitie.

MEMO

Van: Monique Siemonsma, in afstemming met Roya Tazib
Onderwerp: Notificeren subjecten
Doel van deze memo: Kennis te nemen van, en akkoord te gaan met de notificatiebrieven, incl. de daarbij behorende onderbouwing in deze memo

In het kader van Contra Terrorisme, Extremisme en Radicalisering (CTER) komen bij OM, politie en gemeente veel signalen binnen. In eerste instantie worden deze meldingen op ambtelijk niveau geduid door de organisaties zelf met behulp van onder andere de CTER infocel. Indien de casus zich er toe leent, wordt het advies aan de weegploeg, oftewel de Driehoek, gegeven om al dan niet een casusoverleg te starten. De weegploeg besluit of de melding casuswaardig is en zo ja, welke casuspartners benodigd zijn. De weegploeg dient ook een besluit te nemen of de betrokkene geïnformeerd moet worden. Dit besluit wordt vaak achterwege gelaten. Deze memo gaat in op de noodzaak van het notificeren van subjecten in het casusoverleg.

Notificeren, tenzij

De AVG beschrijft dat wanneer persoonsgegevens niet van de betrokkene zelf zijn verkregen, deze persoon geïnformeerd dient te worden. Het notificeren van de persoon dient binnen een redelijke termijn (uiterlijk binnen een maand) te geschieden. Indien de persoonsgegevens worden gebruikt voor communicatie of worden door verstrekt, dient de betrokkene direct te worden genotificeerd.

Er zijn uitzonderingen het notificeren uitgesteld kan worden. De belangrijkste uitzonderings-gronden in het kader van radicalisering zijn:

- a. de nationale veiligheid;
- b. landsbelang;
- c. de openbare veiligheid;
- d. de voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid;

De hoofdregel is dus dat door AVG-partijen betrokkene geïnformeerd gaat worden over het feit dat betrokkene besproken gaat worden in een casusoverleg. Van deze mogelijkheid kan afgeweken worden, maar dan moet dit wel gebaseerd zijn op argumenten die *in die* casus rechtvaardigen dat nog niet voldaan kan worden aan het informeren van betrokkenen. Er is geen wettelijke grondslag voor het nooit informeren van betrokkene.

Verschil AVG met WJSG/WPG

De deelnemers van het casusoverleg hebben allen hun eigen wetgeving. Het OM moet zich houden aan de WJSG, de politie aan de WPG en de gemeente aan de AVG. Het OM en de politie hoeven met betrekking tot hun eigen informatie niet te notificeren. De plicht om te notificeren bestaat vanuit de AVG wel. De gemeente is dan ook belast met het notificeren.

Alhoewel de AVG niet van toepassing is op de gegevens die het OM of de politie *verstrekt*, is de AVG wel van toepassing op de gegevens die het OM of de politie *ontvangt* van andere partijen. Daarmee dient het OM en de politie ook te voldoen aan de bepalingen van de AVG wanneer er informatie wordt gedeeld tijdens het casusoverleg radicalisering. Daarnaast zijn alle deelnemende casuspartners medeverantwoordelijke voor de naleving van het convenant en de daaruit voortvloeiende verplichtingen. De Autoriteit Persoonsgegevens kan (en zal) alle partijen aanspreken indien er inbreuken worden gemaakt op de rechten van betrokkenen.

Praktische vertaling

In het modelconvenant radicalisering wordt ook de plicht om te notificeren beschreven, waarbij ook gewezen wordt op bovenstaande uitzonderingsgronden. In het convenant staat dat na de analyse van de weegploeg twee mogelijkheden zijn:

1. de analyse van de signalen leidt tot een beslissing van de weegploeg om het subject te agenderen in het casusoverleg of
2. uit analyse van de signalen blijkt dat deze onvoldoende substantieel zijn om het subject te agenderen in het casusoverleg.

Notificeren is een verplichting die voortvloeit uit de AVG. In alle gevallen dient een betrokkene die besproken is in de weegploeg te worden genotificeerd, tenzij er sprake is van een uitzonderingssituatie zoals genoemd in de art. 41 van de UAVG.

Artikel 41 UAVG Uitzonderingen op rechten betrokkene en plichten verwerkingsverantwoordelijke

1. De verwerkingsverantwoordelijke kan de verplichtingen en rechten, bedoeld in de artikelen 12 tot en met 21 en artikel 34 van de verordening, buiten toepassing laten voor zover zulks noodzakelijk en evenredig is ter waarborging van:
 - a) De nationale veiligheid;
 - b) Landsverdediging;
 - c) De openbare veiligheid;
 - d) De voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van strafbare feiten of de tenuitvoerlegging van straffen, met inbegrip van de bescherming tegen en de voorkoming van gevaren voor de openbare veiligheid;
 - e) Andere belangrijke doelstellingen van algemeen belang van de Europese Unie of van Nederland, met name een belangrijk economisch of financieel belang van de Europese Unie of van Nederland, met inbegrip van monetaire, budgettaire en fiscale aangelegenheden, volksgezondheid en sociale zekerheid;
 - f) De bescherming van de onafhankelijkheid van de rechter en gerechtelijke procedures;
 - g) De voorkoming, het onderzoek, de opsporing en de vervolging van schendingen van de beroepsregels voor gereguleerde beroepen;
 - h) Een taak op het gebied van toezicht, inspectie of regelgeving die verband houdt, al is het incidenteel, met de uitoefening van het openbaar gezag in de gevallen, bedoeld in de onderdelen a, b, c, d, e en g;
 - i) De bescherming van de betrokkene of van de rechten en vrijheden van anderen; of
 - j) De inning van civielrechtelijke vorderingen.
2. Bij de toepassing van het eerste lid houdt de verwerkingsverantwoordelijke rekening met in ieder geval, voor zover van toepassing:
 - a) De doeleinden van de verwerking of van de categorieën van verwerking;
 - b) De categorieën van persoonsgegevens;
 - c) Het toepassingsgebied van de ingevoerde beperkingen;

- d) De waarborgen ter voorkoming van misbruik of onrechtmatige toegang of doorgifte;
- e) De specificatie van de verwerkingsverantwoordelijke of de categorieën van verwerkingsverantwoordelijken;
- f) De opslagperiodes en de toepasselijke waarborgen, rekening houdend met de aard, de omvang en de doeleinden van de verwerking of van de categorieën van verwerking;
- g) De risico's voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen; en
- h) Het recht van betrokkenen om van de beperking op de hoogte te worden gesteld, tenzij dit afbreuk kan doen aan het doel van de beperking.

De in de AVG opgenomen rechten van betrokkene en daarmee samenhangende verplichtingen van verwerkingsverantwoordelijken zijn belangrijke waarborgen voor bescherming van de persoonlijke levenssfeer, waarvan alleen mag worden afgeweken als dit **noodzakelijk** is.¹ Daarnaast biedt de wet in dit artikel 41 een algemene regeling, op grond waarvan de verwerkingsverantwoordelijke **zelf een belangenafweging** kan maken en **bepaalde rechten van de betrokkene of daarmee samenhangende verplichting van de verwerkingsverantwoordelijke kan beperken**. Uitzonderingen zijn alleen mogelijk in individuele gevallen, als dit strikt noodzakelijk is en geschiedt op proportionele wijze met het oog op de in het eerste lid opgesomde generieke belangen.²

Of in een concreet geval een uitzondering gerechtvaardigd is, zal door de verwerkingsverantwoordelijke zelf moeten worden afgewogen. De verwerkingsverantwoordelijke moet een zorgvuldige afweging maken en daarbij rekening houden met de in het tweede lid opgesomde elementen.

Let daarnaast op sub h van lid 2 van dit artikel: het recht van betrokkenen om van de beperking op de hoogte te worden gesteld, tenzij dit afbreuk kan doen aan het doel van de beperking.

¹ Kamerstukken II 2017/18, 34851, 3, p. 47

² T&C Privacy-en gegevensbeschermingsrecht, Zwenne/ Kranenborg, zevende druk, pagina 372, Wolters Kluwer

Uw kenmerk: -

Ons nummer: CONCEPT

Behandeld door: NAAM
Telefoon: NUMMER VAN DE GEMEENTE

STAD, .../.../...

Onderwerp: Notificatiebrief

Geachte heer/mevrouw,

De gemeente NAAM VAN DE GEMEENTE werkt samen met het Openbaar Ministerie, de Politie, het en (keuze: Reclassering, Raad voor de Kinderbescherming) aan het voorkomen van polarisatie, extremisme en radicalisering. Uit het oogpunt van zorg en veiligheid willen wij de inwoners van onze gemeente beschermen, tegenstellingen verminderen en veiligheidsrisico's beperken.

Wij hebben signalen ontvangen waarover wij ons zorgen maken. Signalen met mogelijke risico's. Wij willen graag met u in gesprek om onze zorgen met u te kunnen delen en te bespreken.
Aangeven in deze brief hoe we dit willen doen en wie er contact opneemt.

De instellingen die bij deze zaak betrokken zijn wisselen informatie over u met elkaar uit. Hierbij wordt de Algemene Verordening Gegevensbescherming in acht genomen.

Indien u vragen heeft naar aanleiding van deze brief dan kunt u contact opnemen met op telefoonnummer of mailen naar

Met vriendelijke groet,

de burgemeester van GEMEENTE,

NAAM

Uw kenmerk: -

Ons nummer: NUMMER

Behandeld door: NAAM
Telefoon: TELEFOONNUMMER GEMEENTE

STAD, .../.../...

Onderwerp: Uitstroombrief

Geachte heer/mevrouw,

Op heeft u een notificatiebrief van ons ontvangen waarin staat dat wij ons zorgen maakten in het kader van polarisatie, extremisme en radicalisering. In dat kader is de afgelopen periode contact met u geweest en bent u begeleid door een aantal organisaties.

We constateren dat de zorgen die we over u hadden zijn verdwenen en de risico's zijn afgenomen en/of verdwenen. U heeft daar zelf aan meegewerkt. Bemoeienis van onze kant is dan ook niet langer nodig en we stoppen daarom de ondersteuning.

Als u het niet eens bent met onze beslissing, of u heeft nog vragen, dan kunt u contact opnemen met op telefoonnummer of mailen naar.....

Met vriendelijke groet,

de burgemeester van GEMEENTE

NAAM

Criteria om een signaal te wegen – CTER

Weegtafel GEMEENTE

Aanwezig:

1) Weging aan de hand van de 9 criteria uit de Handleiding bij het convenant PGA Radicalisering

1. Opvallende contacten
2. Gedrag
3. Ideologie en overtuiging
4. Geweld en criminaliteit
5. Onvrede
6. Propaganda
7. Internationale contacten en bewegingen
8. Sociale zorgen
9. Training

2) Notificeren: JA/NEE

Zo Nee, waarom niet?

3) Welke externe partijen nodigen we uit aan de casustafel en waarom?

Denk aan: LSE, Gemeentelijk expert, NCTV, IND, jongerenwerker, zorgaanbieder, jeugdzorgwerker, jeugdreclassering, gezinsvoogd.

- **Geheimhoudingsverklaring ondertekend: JA/NEE**

Bijlage F. Werkwijze intrekken Nederlanderschap & PGA CTER

Bij een aantal subjecten kan of speelt het proces intrekken Nederlanderschap. Dit is een bestuurlijke maatregel die door het Rijk (minister van J&V) opgelegd kan worden, maar in de praktijk ook veel invloed heeft op de PGA CTER. Omdat dit proces invloed heeft op de aanpak is er een specifieke werkwijze hiervoor opgesteld.

MAATREGEL INTREKKEN NEDERLANDERSCHAP (RWN 14.2 & 14.4)

Op 1 oktober 2010 is artikel 14, lid 2 Rijkswet op het Nederlanderschap (RWN) in werking getreden. Dit artikel geeft de Minister van Justitie & Veiligheid (hierna J&V) de bevoegdheid om het Nederlanderschap van iemand in te trekken die onherroepelijk veroordeeld is op grond van een terroristisch misdrijf¹ en een dubbele nationaliteit heeft. Sinds 2017 kan de minister ook op grond van artikel 14, lid 4 (RWN) het Nederlanderschap intrekken van personen die zich in het buitenland hebben aangesloten bij een terroristische organisatie en bij verstek zijn veroordeeld voor een terroristisch misdrijf. Hiervoor is geen onherroepelijke veroordeling nodig. Het gaat hierbij om mensen die zich niet op Nederlands grondgebied bevinden. Niet iedereen die aan de bovenste eisen voldoet verliest automatisch hun Nederlandse nationaliteit². Hierin heeft de minister van J&V ook een mate van discretionaire bevoegdheid. Het verlies van de nationaliteit kan gepaard gaan met een inreisverbod (voor 20 jaar) voor zowel Nederland als de Europese Unie (EU) en een ongewenst vreemdeling verklaring.

RWN 14.2: PROCES EN BESLUITVORMING

RWN 14.2 heeft betrekking op PGA CTER subjecten op Nederlands grondgebied. Het gaat hierbij niet uitsluitend over PGA CTER subjecten, maar doorgaans zitten de mensen bij wie het vraagstuk van intrekken Nederlanderschap kan spelen of speelt al in de PGA CTER. Hierbij is het van belang om te noteren dat het feit dat dit proces speelt bij iemand, niet een opname criteria is voor de PGA CTER. Ook is het mogelijk dat iemand gedurende het proces wordt afgeschaald.

1. Start

- A. Deelnemers aan het casuoverleg hebben kennis van de omstandigheid dat een persoon vervolgd wordt voor een terroristisch misdrijf en dat deze persoon mogelijk een dubbele nationaliteit heeft.

¹ Artikel 83; 134a en 105 van het Wetboek van Strafrecht.

² De IND houdt bij het besluit tot de intrekking van de Nederlandse nationaliteit rekening met de gevolgen het verlies van het burgerschap van de Europese Unie en met persoonlijke omstandigheden. Zo kunnen zeer bijzondere, persoonlijke omstandigheden ertoe leiden dat de Nederlandse nationaliteit toch niet wordt ingetrokken. Te denken valt aan: minderjarigheid; gezondheidsaspecten; gezinsleden met een bijzondere afhankelijkheid van betrokkene; men is wel veroordeeld, maar heeft geen straf gekregen; men heeft een korte gevangenisstraf gekregen omdat hij of zij (sterk) verminderd toerekeningsvatbaar was.

- Casusoverleg kan de Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND) vragen om al dan niet te bevestigen dat de persoon een dubbele nationaliteit heeft. In dat geval doet de IND alvast onderzoek naar de aanwezigheid van een tweede nationaliteit.
- B. De IND ontvangt van JUSTID de melding dat een persoon onherroepelijk veroordeeld is op grond van één van de volgende artikelen.
- a) artikel 83 Wetboek van Strafrecht;
 - b) artikel 134a Wetboek van Strafrecht;
 - c) artikel 205 Wetboek van Strafrecht.
- C. De IND vraagt het onherroepelijke vonnis op bij de rechtbank. Er wordt gecontroleerd of er sprake is van een veroordeling voor een terroristisch misdrijf zoals beschreven onder 1B en of betrokkene een dubbele nationaliteit heeft. Als één van de controles negatief is, stopt het proces hier.
2. Informeren en input verzamelen
- A. De IND draagt zorg voor de koppeling tussen nationaal en lokaal niveau en informeert binnen het casusoverleg over de betreffende casus.
- De IND kan de casusregisseur verzoeken om schriftelijke informatie ten behoeve van de individuele belangenafweging.³ Specifiek wordt gevraagd om informatie die iets kan zeggen over:
 - a. Alle relevante aspecten van de zaak, met name de mogelijke bijzondere persoonlijke omstandigheden van de betrokkene.
 - b. De mogelijke impact en veiligheidsrisico's die het besluit tot intrekking van het Nederlanderschap zou kunnen hebben op de directe en/of bredere omgeving van betrokkene.
 - De gemeente kan bij de IND een zienswijze aanleveren (in samenspraak met de relevante casuspartners).
- B. De casusregisseur kan hierop zijn/haar burgemeester informeren dat betrokkene mogelijk in aanmerking komt voor intrekking van het Nederlanderschap, en wat er in de zienswijze gedeeld zal worden.
- C. De IND zal desgewenst aansluiten bij het casusoverleg en de maatregel intrekking Nederlanderschap toelichten. Eventueel kan de IND nadien ook nog aansluiten om eventuele vragen te beantwoorden. Als de IND aansluit bij een casusoverleg wordt door de IND per casus of per keer een geheimhoudingsverklaring getekend. De IND sluit alleen aan om toe te lichten, daarna verlaten zij het casusoverleg.

3. Nota naar bewindslieden

De IND stelt een nota op met een advies of een voornemen intrekken Nederlanderschap richting de minister. De input van het casusoverleg wordt in de nota weergegeven, de rapportage wordt als bijlage bij de nota gevoegd. Ook niet beschikbare informatie voor het casusoverleg vanuit het OM wordt in deze nota meegenomen. Directie Migratie Beleid (DMB) en NCTV lezen mee op de nota en kunnen een reactie geven.

³ Zie "Rapportage vanuit het casusoverleg radicalisering inzake maatregel intrekking Nederlanderschap (versie 2020)"

4. Voornemen

A. De bewindslieden nemen op basis van de voorliggende informatie een besluit tot het wel of niet uitbrengen van een voornemen;

- De IND informeert het lokaal casusoverleg en de AIVD, NCTV, Buitenlandse Zaken (BZ), Openbaar Ministerie (OM), en Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V) over het besluit van de bewindspersonen.
- De IND stelt - als er een besluit is tot intrekking Nederlanderschap - het voornemen op.
- Indien ook besloten is tot een inreisverbod, mailt de IND mailt deze naar de Afdeling Vreemdelingenpolitie, Identificatie en Mensenhandel (AVIM) en vraagt het inreisverbod aan betrokkene uit te reiken.

Indien betrokkene besproken wordt binnen een casusoverleg, kan de wijze van uitreiken binnen het casusoverleg worden besproken en afgestemd. N.B. Dit kan ook de AVIM zijn, maar dus ook een andere organisatie.

B. Als het voornemen is uitgereikt heeft de gemeente nog steeds een regierol en kan hierbij nog verschillende interventies inzetten. Betrokkene heeft na uitreiking van het voornemen de gelegenheid om schriftelijke bedenkingen kenbaar te maken en om aan te geven of hij of zij de bedenkingen mondeling naar voren wil brengen. De IND zal na ontvangst van de zienswijze een hoorzitting inplannen. Als betrokkene is gehoord en het dossier compleet is, beoordeeld de IND of daadwerkelijk tot intrekking van het Nederlanderschap kan worden besloten. Als er aanleiding bestaat om het eerdere ingenomen standpunt te herzien, dan wel relevante meldenswaardige informatie is verkregen, stelt de IND een nota daarover op ten behoeve van de bewindslieden.

5. Definitief besluit

A. Voorafgaand aan de uitreiking van het besluit wordt in het lokaal casusoverleg besproken of er risicobeperkende maatregelen (meldplicht, gebiedsgebod of vreemdelingenbewaring) in de zin van de Vreemdelingenwet of Tijdelijke Wet Bestuurlijke Maatregelen Terrorismebestrijding (TWBMT) aan betrokkene opgelegd moeten worden door respectievelijk DT&V en/of AVIM en NCTV. In het geval betrokkene nog in strafrechtelijke detentie verblijft, zijn risicobeperkende maatregelen nog niet aan de orde.

B. Bij een definitief besluit worden de beschikkingen intrekking Nederlanderschap, het inreisverbod en het terugkeerbesluit uitgereikt aan betrokkene. De besluiten worden overhandigd door AVIM (NP). Bij uitreiking wordt betrokkene verzocht zijn paspoort en/of identiteitskaart in te leveren. Indien dit gebeurt, zal AVIM het document vervolgens in bezit stellen van de betrokken gemeente. Als betrokkene zijn paspoort en/of identiteitskaart niet overhandigt, dan wordt dit door AVIM gedeeld met de partners van het casusoverleg van de PGA CTER. De casusregisseur van de gemeente geeft deze informatie door aan de afdeling burgerzaken.

C. Indien van toepassing worden tegelijkertijd de risicobeperkende maatregelen opgelegd.

- D. Het casusoverleg, de AIVD, NCTV, BZ, OM, BUZA, NP, DMB en DT&V worden geïnformeerd over het uitreiken van de beschikkingen. Burgerzaken van de Dienst Publieke Zaken (DPZ) bij de gemeente wordt geïnformeerd door de IND dat de betreffende persoon geen Nederlander meer is. Dit wordt doorgevoerd in het BRP, er wordt handmatig genoteerd dat het paspoort of ID van betrokkene van rechtswege vervalt. Mutaties in het BRP worden (automatisch) doorgegeven aan NP/Interpol.

6. Beroeps- en bezwaarprocessen

	<p>2. Persoon dient bezwaar in bij IND (kan binnen 6 weken na uitreiking).</p>	<p>4. IND wijst bezwaar af. Persoon gaat in beroep bij rechter (voor intrekken NL en/of inreisverbod). (kan binnen 4 weken na IND besluit). Vovo moet dan opnieuw aangevraagd worden.</p>	<p>6. Uitspraak rechter (verlies van vovo en verdere gevolgen afhankelijk van uitzetbaarheid).</p>
<p>1. Intrekken Nederlandschap en opleggen inreisverbod (en ongewenst verklaring).</p>	<p>3b. Persoon vraagt voorlopige voorziening (vovo) aan bij rechter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wel vovo: de rechtsgevolgen van het besluit zijn tijdelijk opgeschort. Heeft rechten als Nederlander - Geen vovo: Geen Nederlander en ongewenst. <p>3c. Persoon kan verblijfsvergunning aanvragen (gaat via IND).</p>		<p>5. Rechter wijst beroep af. Persoon gaat in hoger beroep bij rechter (voor intrekken NL en/of inreisverbod).</p>

- A. De IND zal het casusoverleg, AVIM, AIVD, NCTV, BZ, OM, NP en DT&V op de hoogte houden van relevante ontwikkelingen (o.a. bezwaar, beroep, vovo, (opheffing) vreemdelingenbewaring).

- Tijdens de bezwaar en beroepsperiode voert de gemeente alleen regie als de betrokkene een voorlopige voorziening (vovo) heeft. Het hebben van een vovo betekent ook dat de betrokkene nog recht heeft op bijvoorbeeld een uitkering. Als de vovo vervalt dan is de gemeente geen regievoerder en verdwijnt het lokale handelingsperspectief op een casus. Mocht de betrokkene een vovo toegekend krijgen dan kan hij of zij een nieuw reisdocument bij de gemeente aanvragen. DPZ ontvangt hierbij een melding van de IND. Hierdoor wordt de rechtswege weer toegekend en kan de betrokkene een paspoort of ID kaart aanvragen.⁴
- Op het moment dat de bezwaar periode is beëindigd, vervalt de vovo en het daarbij behorende document van rechtswege. Indien betrokkene in beroep gaat en weer een vovo toegekend krijgt, dan moet betrokkene weer een nieuw reisdocument aanvragen dat is verbonden aan de nieuwe vovo. Nieuwe reisdocumenten die worden aangevraagd staan niet standaard gesignaleerd.

7. Vertrek

- A. De DT&V zal na kenbaar maken van de besluiten het vertrekproces begeleiden.
- B. Onder regie van de DT&V wordt gewerkt aan het vertrek van betrokkene. Zodra het definitieve besluit is genomen en er geen vovo toegekend is, valt de regierol bij de vreemdelingenketen. Mocht de betrokkene niet uitzetbaar zijn zal de gemeente aansluiten als casuspartner bij de overleggen, maar geen regierol hebben.

⁴ Zodra de vovo vervalt, vervalt de rechtswege van de identiteitsdocumenten. De betrokkene is dan ongewenst vreemdeling.

RWN 14.4: PROCES EN BESLUITVORMING

RWN artikel 14.4 heeft betrekking op personen die zich niet op Nederlands grondgebied bevinden, zich hebben aangesloten bij een terroristische organisatie, bij verstek veroordeeld zijn en een dubbele nationaliteit hebben. Het gaat hierbij hoofdzakelijk om *uitreizigers*. Normaliter zijn deze Nederlandse uitreizigers opgenomen in de PGA CTER en staan op monitoring. Er kan door de rechter ook besloten worden om het Nederlanderschap niet in te trekken en de beslissing te vernietigen.

1. Start

Het proces van besluitvorming over de toepassing van artikel 14, lid 4 RWN kan op drie manieren starten: met een ambtsbericht van de AIVD, met een (verstek)vonnis van een rechter of op basis van andere bronnen. Blijkt uit het ambtsbericht of het vonnis dat het gaat om een uitreiziger, dan is de volgende stap in het proces dat de IND de nationaliteit van de uitreiziger beoordeelt. De vraag is enerzijds of de uitreiziger wel de Nederlandse nationaliteit bezit, anderzijds of de uitreiziger meer dan één nationaliteit bezit.

2. Informeren en input verzamelen

Is van de betrokkene een dubbele of meervoudige nationaliteit vastgesteld, dan moet de IND vervolgens de voorwaarden voor de intrekking van het Nederlanderschap toetsen.⁵ Naast het contact met het OM over de mogelijke doorkruising met het strafrecht, informeert de IND ook de NCTV over de casus. De IND verwerkt de input van de NCTV in een nota naar de staatssecretaris en minister, waarin wordt geadviseerd om wel of niet in te trekken. De IND gaat na welk lokaal overleg benaderd moet worden voor input en neemt contact op met de regiehouder van de desbetreffende gemeente. De IND kan ook aansluiten bij een lokaal overleg (ondertekend een geheimhoudingsverklaring en dient alleen aanwezig te zijn tijdens het “delen” van informatie vanuit de IND, hierna wordt verzocht uit het overleg te stappen).

Ook bij deze groep wordt het lokale casuoverleg verzocht om een zienswijze te leveren. Dit betreft mogelijke zeer bijzondere persoonlijke omstandigheden van betrokkene, alsook - waar mogelijk - een inschatting welke impact het besluit kan hebben op de directe en/of breder omgeving van betrokkene zelf. De lokale informatie maakt deel uit van het advies aan de bewindslieden. De burgemeester kan worden geïnformeerd en de zienswijze kan met hem/haar gedeeld worden.

Een standaard tekst die gebruikt zou kunnen worden voor de zienswijze:

Mogelijk effect op achterblijvers

Het intrekken van het Nederlanderschap zal bij achterblijvers kunnen leiden tot emotionele reacties, omdat dit de kans verkleint dat hun zoon/dochter terugkeert naar Nederland. Het is voorstelbaar dat deze beslissing een triggerfactor is voor radicalisering van (één van) de achterblijvers. Indien de betrokkene toch op irreguliere wijze terugkomt, blijft het een triggerfactor voor de achterblijvers, omdat hun zoon/dochter niet meer kan deelnemen aan de maatschappij.

Mogelijk effect op betrokkene

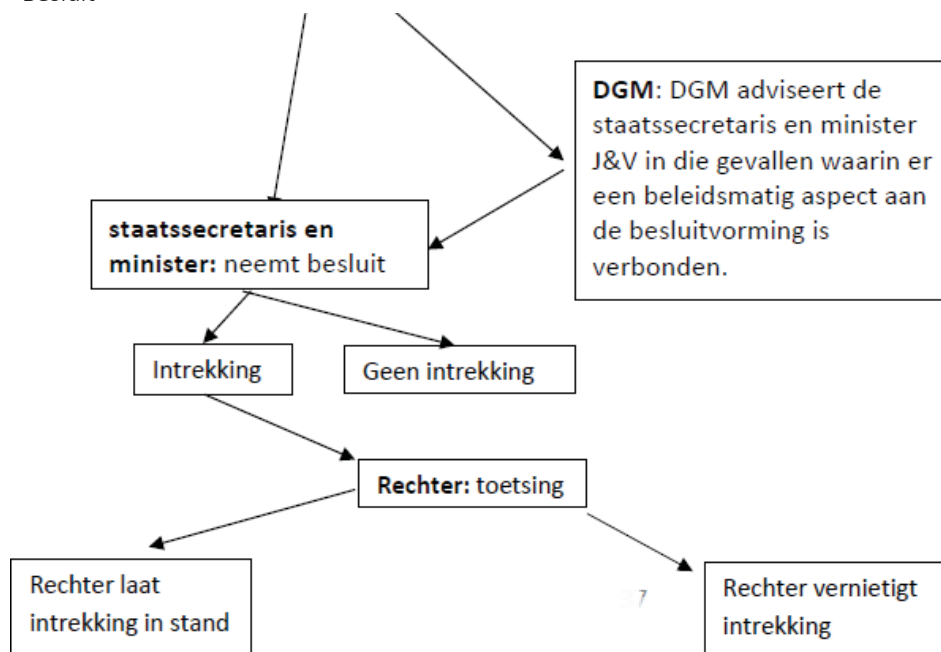
Het is voorstelbaar dat het intrekken van het Nederlanderschap een triggerfactor is voor verdere radicalisering en dat animositeit richting de overheid toeneemt.

⁵ Deze voorwaarden zijn: betrokkene is 16 jaar of ouder; betrokkene bevindt zich buiten het Koninkrijk; betrokkene heeft zich aangesloten bij een terroristische organisatie die door de minister op een lijst is geplaatst (het gaat hier om het Besluit vaststelling lijst organisaties die een bedreiging voor de nationale veiligheid vormen, Stcrt. 10 maart 2017, 2050307).

3. Nota naar bewindslieden

De IND stelt een nota op. Deze nota wordt voorgelegd aan alle betrokken partijen (Nationale Politie, OM, NCTV, AIVD, DT&V en DMB). Daarna wordt de nota voorgelegd aan de minister en staatssecretaris. De minister zelf is verantwoordelijk voor nationale veiligheid. Omdat de intrekkingen gebaseerd zijn op de nationale veiligheid, dient de nota van de IND aan beide bewindslieden te worden voorgelegd.

4. Besluit

De intrekking van het Nederlanderschap heeft direct gevolg. De betrokkene kan rechtsmiddelen tegen het besluit aanwenden. In eerste instantie dient beroep ingesteld te worden bij de rechtbank. Omdat de betrokkene niet meer in Nederland verblijft – dit is immers één van de voorwaarden om tot intrekking over te gaan – is het lastig om rechtsmiddelen aan te wenden. Daarom is in artikel 22a lid 3 RWN bepaald dat na bekendmaking van het besluit tot intrekking de minister de rechtbank in kennis stelt van het besluit. De IND stuurt de intrekking en ongewenstverklaring per post op naar de persoon. Ook publiceert de IND de besluiten in de Staatscourant.

5. Beroep

Iemand kan na de bekendmaking van de besluiten in beroep gaan. Gaat iemand niet in beroep? Dan stuurt de IND een bericht naar de rechtbank. Hiermee is dan alsnog beroep ingesteld, zodat de rechter altijd kijkt of het intrekken van de Nederlandse nationaliteit en ongewenstverklaring terecht zijn.

Plan van aanpak PGA Radicalisering

Casusinfo:

PGA naam	
Datum melding	
Datum weegtafel	
Datum driehoeksbesluit	

Gegevens persoon:

Naam	
Adres	
Geboortedatum	
Geboorteplaats	
BSN	
Nationaliteit	

Gegevens omgeving:

Naam	Geb. datum	BSN	Adres	Relatie	Bijzonderheden

Gegevens betrokken organisatie(s):

Organisatie	Professional	Emailadres	Tel.nummer
Gemeente			
Politie			
Politie CTER			
OM			
Reclassering			
Raad van de Kinderbescherming			
LSE			

Eerste beeldvorming casus:

Informatieregie en beeldvorming voorafgaand aan de weegtafel:

Aanvulling beeldvorming door weegtafel:

Waarom PGA:

**Wordt subject wel/niet geïnformeerd
Zo niet, waarom:**

Welke partners worden betrokken:

Wie heeft casusregie:

Duiding:

1) Weging aan de hand van de 9 criteria uit de Handleiding bij het convenant PGA Radicalisering

1. Opvallende contacten
2. Gedrag
3. Ideologie en overtuiging
4. Geweld en criminaliteit
5. Onvrede
6. Propaganda
7. Internationale contacten en bewegingen
8. Sociale zorgen
9. Training

2) Notificeren: JA/NEE

Zo niet, waarom?

3) Welke externe partijen nodigen we uit aan de casustafel en waarom?

- Geheimhoudingsverklaring ondertekend: JA/NEE

4) Doel van de casustafel (3N-model)

- **Need** (welke behoeften heeft subject?):
- **Narrative** (wat heeft subject nodig om los te komen van een systeem/narratief? Ideologie/overtuiging en hoe kunnen we dit positief beïnvloeden?):
- **Network** (wat is het sociaal netwerk van subject? Welk netwerk moet hij/zij hebben?):

PGA overleg 1: DATUM

Aanwezig:

Afwezig:

Beeld en interventies per leefgebied:

Leefgebieden:

Wonen

Financiën

Systeem

Strafrechtelijk

Beleving/ideologie

Afspraken/Acties:

Werkmodel Casusoverleg Radicalisering & Extremisme

Hulpvragen en matrix

Dit Werkmodel is ontwikkeld in samenspraak tussen de NCTV, de Nationale Politie, het Openbaar Ministerie, gemeente Den Haag, gemeente Rotterdam (namens de priogemeenten), de Dienst Justitiële Inrichtingen, Reclassering Nederland en het Landelijk Steunpunt Extremisme.

November 2022

Werkwijze van het Werkmodel

Uitgangspunten

- Het Werkmodel kan toegepast worden op casuïstiek die deel uitmaakt van de integrale persoonsgerichte aanpak radicalisering en extremisme, ook tijdens en na detentie. Het richt zich op het samenbrengen van veiligheids-, zorg- en praktische maatregelen.
- Het Werkmodel Casusoverleg Radicalisering & Extremisme faciliteert de multidisciplinaire dialoog aan de casustafel. Tijdens deze dialoog wordt op een systematische manier duidelijk welke (uiteenlopende) gezichtspunten de verschillende partners hebben en op basis waarvan dit gezichtspunt is bepaald. Om vervolgens via dialoog tot consensus te komen.
- Het Werkmodel bestaat uit een apart vragenformulier gericht op de context van de casus, hulpvragen bij de aspecten om de begrippen te kunnen duiden en een matrix met normteksten om gezamenlijk het re-integratie profiel te kunnen opstellen, doelen te stellen en voortgang te monitoren.
- De vijf aspecten van het model, *actie- en geweldsbereidheid, ideologie, sociale relaties, identiteit en zelfredzaamheid* hebben een onderlinge relatie vandaar dat in sommige vragen en normteksten mogelijk 'overlap' kan worden ervaren.
- De multidisciplinaire dialoog heeft onder andere als doel om per aspect te komen tot consensus over de mate van re-integratie en vervolgens gezamenlijk doelen te bepalen waar aan gewerkt zal worden. Om dit te vergemakkelijken is het belangrijk om voor ieder sub-aspect een normtekst te kiezen. Per hoofdcategorie zijn dus meer normteksten van toepassing.
- De matrix is geen risicotaxatie instrument of checklist die kan worden afgevinkt. Juist de 'twijfel' momenten over geen re-integratie, minimale re-integratie, voorzichtige re-integratie en positieve re-integratie van een of meer deelnemers van het casusoverleg geven aanknopingspunten voor openingen of interventies.
- Soms zal niet alle gevraagde informatie voorhanden zijn. Het vaststellen van de witte vlekken en de manier waarop die mogelijk kunnen worden ingevuld kan ook onderdeel zijn van het plan van aanpak of van het leereffect onder de deelnemers.
- Gebruik het Werkmodel als er enige informatie voorhanden is als uitgangspunt.
- Herhaal na enige tijd en na enige interventies om te monitoren.

1. Informatie verzamelen

- De procesregisseur van het Zorg en Veiligheidshuis of regiehouder verzamelt basisinformatie over de persoon, eventueel met behulp van het formulier Context Casus.
- Iedere deelnemer draagt zelf de verantwoordelijkheid of de gegevensverwerking in het kader van het Werkmodel past binnen de geldende wet- en regelgeving en of daartoe een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) noodzakelijk is.
- Iedere deelnemer bereidt zich voor op het gesprek in het casusoverleg en verzamelt intern input o. b.v. eigen instrumentarium (risico-taxatie, intake, etc.).
- Voor het beschrijven en toelichten van de werkwijze die ten grondslag ligt aan het model-convenant is een praktische handreiking voor de convenantpartijen en partners met een rol in de persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme opgesteld. Daarin worden de verschillende werkstappen toegelicht.

2. Invullen Werkmodel voorbereiding en casusoverleg

- Iedere deelnemer beoordeelt welke normteksten per aspect van toepassing zijn op basis van de verzamelde informatie.
- De procesregisseur / voorzitter noteert de gekozen normteksten (codes) en beschrijft de twijfel- en discussiepunten in het vak toelichting. De procesbegeleider neemt daarbij een neutrale onderzoekende positie in.
- De procesregisseur/voorzitter noteert de inschaling en bij welke normteksten en/of inschaling discussie en/of twijfel is over de inschaling.
- Zo worden alle aspecten doorlopen. De uitkomsten worden vervolgens overgenomen in het " huidig profiel" op pagina 14.

3. Plan van aanpak Plan, Do, Check, Act

- Vertrekpunt en punt op de horizon vaststellen.
 - Wat is gegeven de context en de capaciteiten in deze casus het maximaal haalbare op de verschillende aspecten? Om zo een haalbaar profiel op te stellen gegeven context en capaciteiten van de persoon.
 - Welke overwegingen zijn er?
 - Waar liggen kansen?
- Wat zijn de korte termijn doelen? Wat zijn de lange termijn doelen?
 - Welke normteksten gaven aanleiding tot twijfel? Twijfel is immers een mogelijke ingang voor een doel en of interventie.
- Formuleer concrete doelen/interventies voor de komende periode.
 - Wat is er mogelijk en wat is er (niet) mogelijk. Wie is aan zet?

4. Evalueren

- Gezamenlijk evalueren van behaalde resultaten na de afgesproken termijn o.a door stap 2 van het Werkmodel opnieuw te doen en de concrete acties te evalueren. Zijn de interventies en afspraken correct uitgevoerd en met welk resultaat?
- Bepalen eventuele vervolgstappen, zie ook stap 3.
- Eindevaluatie
 - Was de inschatting van het maximaal haalbare profiel correct? Waarom niet, waarom wel?
 - Wat ging er goed, wat minder en waarom? Wat zijn de leerpunten?

NB. Werken aan hernieuwd engagement betekent stappen vooruit zetten en ook soms achteruit. Het is geen lineair proces. Personen kunnen dus ook stappen/fasen overslaan of terugvallen.

Omschrijving aspecten

Actie- en geweldsbereidheid

De mate waarin iemand wel of niet (langer) bereid is geweld toe te passen. Het niet (langer) propageren, voorbereiden en/of gebruiken van geweld kan noodgedwongen of voorwaardelijk zijn, of een vrijwillige persoonlijke beslissing zijn. Positieve ontwikkelingen op dit aspect zijn actieve betrokkenheid binnen familiale, professionele of lokale kring en deelname aan sociale activiteiten, buiten het extremistisch netwerk.

Ideologie

De mate waarin iemand (niet langer) vasthoudt aan extremistische denkbeelden. Dit blijkt onder andere uit: het vermogen om individuele denkbeelden te vormen die losstaan van een ideologie of een extremistische groep, de mate waarin geweld wordt gelegitimeerd om doelen te behalen en de houding ten aanzien van mensen met andere wereldbeelden en overtuigingen.

Sociale relaties

De contacten en relaties binnen en buiten een extremistische netwerk. Kenmerkend zijn veranderingen in relaties en gedrag die iemand heeft met zowel mensen binnen als buiten het extremistisch netwerk. Positieve ontwikkelingen op dit aspect zijn een toename in de kwaliteit en kwantiteit van relaties met mensen uit een bredere gemeenschap of zelfs mensen die eerder als “de ander” werden gezien.

Identiteit

De mate van identificatie met de extremistische groep, narratief en ideologie. Ook gaat het hierbij om de stabiliteit en samenhang van de persoonlijke en sociale identiteit. Positieve ontwikkelingen op dit aspect zijn het toelaten van invloeden buiten het extremisme en het ontwikkelen van een persoonlijke stabiele identiteit.

Zelfredzaamheid

De mate waarin iemand in staat is zelfstandig te functioneren. Hierbij gaat het ook om het vermogen om persoonlijke (psychologische en fysieke) gezondheidskwesties te adresseren. Positieve ontwikkelingen op dit aspect zijn openstaan voor hulpverlening of sociale steun buiten het extremistisch netwerk en het ontwikkelen van beroeps- en levensvaardigheden.

Omschrijving re-integratie schalen

Geen re-integratie (G)

Er is (nog) sprake van gewelddadig extremistisch handelen, ideologie en/of contacten. Persoon staat vijandig tegenover de maatschappij.

Minimale re-integratie (M)

Persoon bevindt zich in een vacuüm: komt (of: staat nog) los van het extremisme maar heeft (nog) geen engagement met de maatschappij. Staat mogelijk (nog) open voor extremistische ideologie of contacten. Staat wantrouwend tegenover de maatschappij en kan zich er niet mee identificeren.

Voorzichtige re-integratie (V)

Persoon legitimeert geweld niet (meer) en trekt extremistische aspecten van de ideologie in twijfel. Heeft geen contacten (meer) binnen een extremistisch netwerk. Persoon staat open voor contacten buiten het extremisme maar heeft moeite om zich te verbinden met andere sociale groepen.

Positieve re-integratie (P)

Persoon keurt geweld af en heeft geen extremistische opvattingen (meer). Tolereert en accepteert verschillen in overtuigingen, normen en waarden. Heeft functionele en betekenisvolle sociale contacten. Staat neutraal of positief tegenover de maatschappij en voelt dat hij/zij kan bijdragen aan de maatschappij.

Actie- en geweldsbereidheid

Mate van bereidheid tot propageren en uitvoeren van geweld

Heeft de persoon geweld gebruikt? zo ja, wanneer?
 nee
 onbekend + toelichting

Is de persoon actief in het propageren van geweld? Evt. digitaal? ja nee
 onbekend + toelichting

Ziet de persoon geweld als toegestaan en/of verplicht middel om een (hoger) doel te bereiken? ja nee
 onbekend + toelichting

Indien ja: is het toegestaan/verplicht voor hem/haarzelf en/of voor anderen? voor hem/haar zelf voor anderen beiden

Indien ja: tegen wie is geweld toegestaan en/of verplicht? specifieke individuen of groepen die tot "de ander" behoren
 mensen die "de ander" steunen en/of gedogen
 de gehele maatschappij die "de ander" of de (voor de persoon) problematische situatie gedoogd
 onbekend

Indien nee: is de reden hiervoor praktisch van aard of vanuit overtuiging? toelichting

Indien nee: wijst de persoon geweld in zijn geheel af (in alle situaties, tegen alle (groepen) mensen)? ja nee
 onbekend + toelichting

Mate van acceptatie van de maatschappij en "het systeem"

In welke mate accepteert de persoon de rol van de overheid en regering als legitiem om beslissingen te nemen en regels te stellen? Waar blijkt dat uit? toelichting

Klik aan welke teksten van toepassing zijn. Schrijf in de toelichting het resultaat van de dialoog.

Actie- en gewelddadigheid	Geen integratie (G)	Minimale (re)-integratie (M)	Voorzichtige (re)-integratie (V)	Positieve (re)-integratie (P)
Mate van bereidheid tot het plegen van geweld	☐ G-A1 Gebruikt geweld tegen "de ander" of de maatschappij. Ziet toepassing van geweld als noodzaak of verplichting voor zichzelf en anderen.	☐ M-A1 Gebruikt geen geweld tegen "de ander" of de maatschappij, maar dit kan onvrijwillig of voorwaardelijk zijn.	☐ V-A1 Gebruikt geen geweld tegen "de ander" of de maatschappij en wijst dit af als legitiem middel om doelen te bereiken.	☐ P-A1 Wijst en keurt gewelddadige en illegale methoden af als legitiem middel om doelen te bereiken (voor zichzelf en anderen).
Mate van bereidheid tot het verkondigen van en aanzetten tot geweld	☐ G-B1 Verkondigt en zet aan tot geweld tegen "de ander" of de maatschappij.	☐ M-B1 Verkondigt en zet niet aan tot geweld tegen "de ander" of de maatschappij, maar dit kan onvrijwillig of voorwaardelijk zijn. ☐ M-B2 Kan begrip opbrengen voor anderen die geweld toepassen.	☐ V-B1 Verkondigt geen geweld en wijst dit af als legitiem middel om doelen te bereiken.	
Mate van acceptatie van de maatschappij	☐ G-C1 Ziet de maatschappij als onrechtmatig en ziet de wetten en sociale normen als niet van toepassing op zichzelf. ☐ G-C2 Afwijzing van de maatschappij geldt als rechtvaardiging om daartegen in opstand te komen.	☐ M-C1 Ziet maatschappij als onrechtmatig en daarmee de wetten en sociale normen als niet van toepassing op zichzelf.	☐ V-C1 Kan nog van mening zijn dat het systeem niet deugt, maar accepteert dat verandering tijd vergt en wijst gewelddadige opstand tegen het systeem af. ☐ V-C2 Ziet overheid als legitiem om beslissingen te nemen en regels te stellen.	☐ P-C1 Ziet de maatschappij als rechtmatig en ziet toekomst in deze maatschappij. ☐ P-C2 Zal instanties inlichten bij dreiging van terrorisme of criminele activiteiten.

Toelichting Actie- en gewelddadigheid

Ideologie

Mate van radicale /extremistische opvattingen	
Omschrijf de ideologie van de persoon	toelichting
Ervaart de persoon grieven en/of onrecht over de maatschappij?	☐ ja ☐ nee ☐ onbekend + toelichting
Indien ja: op welke aspecten?	toelichting
Heeft de persoon een hoger doel dat wordt nagestreefd? (of de groep waartoe hij/zij zich rekent)	☐ ja ☐ nee ☐ onbekend + toelichting
Indien ja: wat is dit hogere doel?	toelichting
Ziet de persoon geweld als legitiem middel om een (hoger) doel te bereiken?	☐ ja ☐ nee ☐ onbekend + toelichting
Is de persoon in enige mate kritisch op de eigen groep? (op het handelen of uitingen bijvoorbeeld)	☐ ja ☐ nee ☐ onbekend + toelichting
Is de persoon in enige mate kritisch op het eigen denken? (bevraagt hij/zij zichzelf over zijn/haar denken, handelen en uitingen?)	☐ ja ☐ nee ☐ onbekend + toelichting
Accepteert de persoon dat verschillende zienswijzen / ideologieën / levensovertuigingen naast elkaar mogen bestaan in deze maatschappij?	☐ ja ☐ nee ☐ onbekend + toelichting
Attitude ten aanzien van "de ander"	
Tot welke groep rekent de persoon zich (wie zijn de "wij"?)	toelichting
Wordt er iemand of een groep gezien als "de ander" ("zij")	☐ ja ☐ nee ☐ onbekend + toelichting
Indien ja: in welke mate wordt deze ander geaccepteerd dan wel afgewezen?	toelichting
Indien ja: zijn er consequenties verbonden aan het behoren tot "de ander"?	toelichting
Indien ja: welke plaats heeft "de ander" in de maatschappij?	toelichting

Vink aan welke teksten van toepassing zijn. Schrijf in de toelichting het resultaat van de dialoog.

Ideologie	Geen integratie (G)	Minimale (re)-integratie (M)	Voorzichtige (re)-integratie (V)	Positieve (re)-integratie (P)
Mate van extremistische opvattingen	☐ G-A1 Hangt een extremistische ideologie aan.	☐ M-A1 Hangt mogelijk een extremistische ideologie aan.	☐ V-A1 Denkt na over de extremistische aspecten van de ideologie en trekt deze (op elementen) in twijfel.	☐ P-A1 Heeft geen extremistische opvattingen.
	☐ G-A2 Ziet geweld als legitiem middel om ideologische doelen te bewerkstelligen.	☐ M-A2 Ziet geweld niet als legitiem middel voor zichzelf en anderen.	☐ V-A2 Wijst geweld en conflict af als middelen om ideologische doelen te bereiken.	☐ P-A2 Keurt geweld en conflict af als legitiem middel om ideologische doelen te bereiken.
Mate van vijandige houding t.a.v. de maatschappij	☐ G-B1 Heeft een vijandige houding t.a.v. de maatschappij.	☐ M-B1 Kan een vijandige houding hebben t.a.v. de maatschappij.	☐ V-B1 Wereldbeeld kan verschillen met wetten en sociale normen binnen de samenleving.	☐ P-B1 Accepteert democratische rechtsorde en ziet die als legitiem.
	☐ G-B2 Heeft een wereldbeeld dat onverenigbaar is met de huidige maatschappij.	☐ M-B2 Is ambivalent over de wetten en de sociale normen binnen de maatschappij.		
	☐ G-B3 Heeft grote grieven en veel boosheid over de maatschappij.	☐ M-B3 Heeft grieven en boosheid over de maatschappij.	☐ V-B3 Kan grieven en boosheid hebben over de maatschappij.	
Attitude t.a.v. 'de ander'	☐ G-C1 Heeft een sterke afkeer van andere overtuigingen en pluriformiteit.	☐ M-C1 Is intolerant jegens andere overtuigingen en heeft een polariserend wereldbeeld.	☐ V-C1 Gaat het gesprek over verschillen in overtuigingen moeilijk aan.	☐ P-C1 Tolereert en accepteert de overtuigingen en gewoonten van anderen, ook al verschillen die van de eigen opvattingen.

Toelichting Ideologie

Sociale relaties

Deelname / contacten extremistisch netwerk

Welke betrokkenheid heeft de persoon met extremisme? Is er zicht op de aard van de contacten?
Eventueel digitaal? Denk ook aan gaming of besloten groepen.

- geen zicht op netwerk onbekend
 bekend met netwerk van naam en publicaties heeft contacten met leden van een extremistisch netwerk
 neemt actief deel aan een extremistisch netwerk heeft leiderschapsrol binnen een extremistisch netwerk + toelichting

Zijn er familieleden betrokken/actief in een extremistisch netwerk en/of die extreme ideeën of ideologie aanhangen?

- ja, namelijk
 nee

Zijn er vrienden/vriendinnen die betrokken zijn bij illegale activiteiten?

- ja, namelijk
 Er zijn vermoedens, namelijk
 nee

Sociaal netwerk

Is er contact met de eigen familie? Schoonfamilie?

- geen contact weinig contact enig contact
 voldoende contact + toelichting met wie

Zijn er steunende contacten?

- geen contacten nauwelijks enkele voldoende veel

Zijn er belemmerende contacten?

- uitsluitend veel weinig nauwelijks geen

Welke positieve en negatieve aspecten zijn er te vertellen over het kerngezin (ouderlijk gezin)?

toelichting, bijvoorbeeld substantie misbruik, goede relatie met (een van) de ouders, etc.

Is er sprake van verandering in sociale contacten?

- Ja, er zijn nieuwe contacten, namelijk...+ aanleiding
 Ja, er zijn contacten verbroken, namelijk... + reden
 nee

Komt de persoon in contact met andersdenkenden?

- Ja, enkel functioneel, namelijk
 Ja, betekenisvolle interacties of relaties, namelijk
 Nee, maar vermijd dit niet bewust
 Nee, vermijd dit bewust

Incidenten

Zijn er conflicten over ideologie met familie, "peer group", school of werk?

- Ja, namelijk
 Nee

Wat is zijn/haar rol in de discussie?

toelichting

Vink aan welke teksten van toepassing zijn. Schrijf in de toelichting het resultaat van de dialoog.

Sociale relaties	Geen integratie (G)	Minimale (re)-integratie (M)	Voorzichtige (re)-integratie (V)	Positieve (re)-integratie (P)
Deelname aan extremistische netwerk	☐ G-A1 Heeft exclusief contact met / neemt deel aan / is onderdeel van een extremistische groepering.	☐ M-A1 Heeft direct en/of indirect contact met leden van een extremistische groepering.	☐ V-A1 Wil en zoekt sociale contacten, maar heeft deze nog niet.	☐ P-A1 Heeft geen contact met leden binnen extremistisch netwerk.
Sociaal netwerk	☐ G-B1 Is in conflict met of isoleert zich van familie en sociale contacten buiten het extremistisch netwerk.	☐ M-B1 Heeft negatieve interactie met de meeste mensen buiten het extremistisch netwerk.		☐ P-B1 Heeft positieve relaties met familie of anderen in de nabije gemeenschap.
	☐ G-B2 Gaat geen functionele relaties aan met mensen buiten het extremistisch netwerk.	☐ M-B2 Gaat functionele relaties aan met mensen indien noodzakelijk.	☐ V-B2 Heeft enige interactie binnen de context van functionele werkrelaties.	
Omgang met omgeving	☐ G-C1 Wantrouwt mensen buiten de extremistische groepering.	☐ M-C1 Staat wantrouwend tegenover de maatschappij / wordt gewantrouwd door de samenleving.	☐ V-C1 Kan moeite ondervinden met het vinden van aansluiting, kan ongemak ervaren bij het aangaan van contacten met andersdenkenden.	☐ P-C1 Heeft neutrale of positieve interactie met anderen die voorheen als de vijand werden beschouwd.
	☐ G-C2 Anderen worden als bedreigend ervaren voor eigen voortbestaan en groepering.	☐ M-C2 Ervaart in een sociaal vacuüm te zitten.	☐ V-C2 Staat neutraal ten opzichte van personen met conflicterende denkbeelden.	☐ P-C2 Accepteert andersdenkenden.

Toelichting Sociale relaties

Identiteit

Mate van identificatie met een extremistische groep of denkbeeld

Is er sprake van idealisering van het extremistische netwerk of leden daarvan? ja nee + toelichting

Is er sprake van een kritische houding ten aanzien van het extremistisch netwerk of leden daarvan? ja nee + toelichting

Is er sprake van een kritische houding ten aanzien van de ideeën en doelen van het extremistisch netwerk of narratief? ja nee + toelichting

Is die houding sterker of minder sterk geworden in verloop van de tijd? ja nee + toelichting

Mate van identificatie met ander sociale groepen

Identificeert de persoon zich met mensen of een groep buiten het extremistisch netwerk? ja nee + toelichting

In welke mate voelt de persoon zich onderdeel van de lokale of bredere gemeenschap? toelichting

Ontwikkeling eigen identiteit

Heeft de persoon zicht op en inzicht in de eigen kwaliteiten en minder sterke punten? ja nee
 onbekend + toelichting

Heeft de persoon inzicht in de eigen overtuigingen en waarden? ja nee
 onbekend + toelichting

Is de persoon beïnvloedbaar? In welke mate? toelichting

Is de persoon zich aan het herontdekken? ja nee
 onbekend + toelichting

Kan de persoon omgaan met onduidelijkheid en onzekerheid? Waaruit blijkt dat? ja nee
 onbekend + toelichting

Is de persoon tevreden met zijn/haar rol en positie binnen de maatschappij? ja nee
 onbekend + toelichting

Voelt de persoon richting en doelgerichtheid in het leven? ja nee
 onbekend + toelichting

Voelt de persoon zich gezien/erkend/gewaardeerd door de omgeving? ja nee
 onbekend + toelichting

In welke mate voelt de persoon zich afgewezen door de omgeving? toelichting

Vindt de persoon dat hij/zij een bijdrage kan leveren aan de maatschappij? ja nee
 onbekend + toelichting

Vink aan welke teksten van toepassing zijn. Schrijf in de toelichting het resultaat van de dialoog.

Identiteit	Geen integratie (G)	Minimale (re)-integratie (M)	Voorzichtige (re)-integratie (V)	Positieve (re)-integratie (P)
Mate van identificatie met een extremistisch netwerk of narratief	☐ G-A1 Identificeert zich (bijna) volledig met de extremistische groepering / narratief en staat vijandig tegenover personen daarbuiten.	☐ M-A1 Identificeert zich vooral met de extremistische groepering of narratief.	☐ V-A1 Identificeert zich in mindere mate met de extremistische groepering of narratief maar voelt zich er niet helemaal bij horen in de maatschappij.	☐ P-A1 Identificeert zich niet met een extremistische groepering of narratief.
	☐ G-A2 Individuele keuzes vallen volledig samen met normen en waarden binnen het extremistisch netwerk of narratief.	☐ M-A2 Individuele keuzes hangen grotendeels samen met normen en waarden van het extremistisch netwerk of narratief.		
	☐ G-A3 Vindt sociale en persoonlijke veiligheid door lidmaatschap van het extremistisch netwerk.			
Mate van identificatie met andere sociale groep(en)	☐ G-B1 Voelt zich nauwelijks behoren tot andere sociale groepen buiten het extremistisch netwerk, zoals een bredere etnische, religieuze of professionele groep.	☐ M-B1 Identificeert zich vrijwel niet met andere sociale groepen in de gemeenschap en is onverdraagzaam tegenover andersdenkenden.	☐ V-B1 Laat andere invloeden toe van buiten het extremistisch netwerk en brengt tijd door met andersdenkenden.	☐ P-B1 Identificeert zich met verschillende waardevolle sociale groepen in de lokale of bredere gemeenschap.
		☐ M-B2 Voelt zich geen of in mindere mate onderdeel van de maatschappij.		☐ P-B2 Probeert open te staan voor samenleven met andersdenkenden.
Ontwikkeling eigen identiteit	☐ G-C1 Heeft of erkent geen eigen overtuigingen en waarden buiten het extremistisch netwerk / narratief.	☐ M-C1 Heeft of erkent zeer beperkt overtuigingen die niet overeenkomen met extremistische waarden en normen.	☐ V-C1 Begint met het verkennen van de eigen niet-extremistische identiteit.	☐ P-C1 Heeft een eigen niet-extremistische identiteit en persoonlijke waarden.
			☐ V-C2 Reflecteert op de eigen identiteit, normen en waarden, en de verhouding tot anderen.	☐ P-C2 Toont bereidheid zich in te spannen voor een stabiele eigen identiteit die los staat van oude extremistische denkbeelden.

Toelichting Identiteit

Zelfredzaamheid

Vermogen tot aanpakken eventuele persoonlijke (psychologische, fysiek en praktische) problemen

Heeft de persoon inzicht in eventuele eigen problematiek? ja nee onbekend

Is de persoon in staat deze problematiek te adresseren? ja nee onbekend

Zelfstandig in functioneren

Heeft de persoon toegang tot sociale steun? ja nee
 onbekend + toelichting

Is de steun binnen of buiten het extremistisch netwerk? binnen het netwerk buiten het netwerk
 onbekend + toelichting

Beeld van de toekomst

Wat wil de persoon in de toekomst? toelichting

Ziet de persoon een leven na nu? ja nee
 onbekend + toelichting

Hoe realistisch zijn de doelen? toelichting

Is de persoon in staat zelf acties en stappen in de richting van het doel te zetten? ja nee
 onbekend + toelichting

In welke mate worden afhankelijkheden of belemmeringen ervaren om doelen of ambities voor de toekomst te kunnen realiseren? niet in enige mate
 in grote mate + toelichting

Vink aan welke teksten van toepassing zijn. Schrijf in de toelichting het resultaat van de dialoog.

Zelfredzaamheid	Geen integratie (G)	Minimale (re)-integratie (M)	Voorzichtige (re)-integratie (V)	Positieve (re)-integratie (P)
Vermogen tot het aanpakken van eventuele persoonlijke (psychische, fysieke en praktische) problemen	☐ G-A1 Herkent eventuele persoonlijke problematiek of kwetsbaarheid niet.	☐ M-A1 Heeft zeer beperkt inzicht in eventuele persoonlijke problematiek of kwetsbaarheid en weet hier niet naar te handelen.	☐ V-A1 Heeft zicht op eventuele persoonlijke problematiek of kwetsbaarheid, laat indien nodig hulp hierbij toe.	☐ P-A1 Heeft zicht op eventuele persoonlijke problematiek of kwetsbaarheid en pakt die aan.
Zelfstandigheid in functioneren	☐ G-B1 Er is geen of onvoldoende persoonlijke of sociale steun aanwezig buiten het extremistisch netwerk en wijst steun buiten het extremistisch netwerk af.	☐ M-B1 Er is beperkt persoonlijke of sociale steun aanwezig buiten het extremistisch netwerk, of wijst deze steun zelf af. ☐ M-B2 Ontwikkelt mogelijk bereidheid/noodzaak om persoonlijk of sociale steun buiten het extremistisch netwerk te organiseren.	☐ V-B1 Heeft persoonlijke of sociale steun buiten het (voormalig) extremistisch netwerk en is bereid zich te laten helpen/begeleiden.	☐ P-B1 Functioneert zelfstandig binnen de maatschappij of laat hulp toe om dit mogelijk te maken.
Beeld van de toekomst	☐ G-C1 Heeft geen positieve ambities voor de toekomst en ervaart afhankelijkheden en belemmeringen.		☐ V-C1 Ervaart nog enige mate van afhankelijkheid en belemmeringen om ambities voor de toekomst te kunnen realiseren.	☐ P-C1 Heeft voldoende veerkracht en beroepsvaardigheden om te werken of studeren, en om sociale verplichtingen of andere betekenisvolle activiteiten te ondernemen.

Toelichting Zelfredzaamheid

Profiel

Vul onder "Huidig" per aspect de resultaten in uit de dialoog. Geef onder "Maximaal haalbaar" een inschatting op basis van de context en capaciteiten van de persoon.

Huidig					Maximaal haalbaar				
Uitkomsten matrix na casustafel	Geen integratie <i>(Gewelddadig) Extremisme</i>	Minimale (re)-integratie Vacuüm	Voorzichtige (re)-integratie <i>Moeite met verbinden</i>	Positieve (re)-integratie <i>Maatschappelijk verbonden</i>	Uitkomsten matrix na casustafel	Geen integratie <i>(Gewelddadig) Extremisme</i>	Minimale (re)-integratie Vacuüm	Voorzichtige (re)-integratie <i>Moeite met verbinden</i>	Positieve (re)-integratie <i>Maatschappelijk verbonden</i>
Datum					Datum				
Actie/ Gewelddadigheid					Actie/ Gewelddadigheid				
Ideologie					Ideologie				
Sociale Relaties					Sociale Relaties				
Identiteit					Identiteit				
Zelfredzaamheid					Zelfredzaamheid				
Aantekeningen					Toelichting Keuze/ Verwachting				

Plan van aanpak

Kom op basis van het ingevulde huidige profiel en maximaal haalbare profiel gezamenlijk tot doelstellingen en interventies.

Doelstelling	Aspect	Interventie	Uit te voeren door	Periode evaluatie
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

Versterking persoonsgerichte aanpak

Het Werkmodel Casuoverleg Radicalisering & Extremisme is ontwikkeld voor en door de partners in de keten om de integrale persoonsgerichte aanpak rondom radicalisering en extremisme te ondersteunen en systematischer te werken. Juist omdat er geen (geheel) gestandaardiseerde aanpak mogelijk is ten aanzien van personen die gevoelig zijn voor extremistisch gedachtegoed, is het van belang om methodisch te werken. Uit wetenschappelijk onderzoek naar radicalisering en uit de ervaringspraktijk blijkt dat er geen eenduidig profiel bestaat. Telkens spelen diverse (sociale, psychologische, economische, culturele) factoren op meerdere niveaus een rol in processen van radicalisering. Een eenduidige verklaring bestaat dan ook niet. Ook is bekend dat risicogedrag niet alleen verband houdt met ideologische overtuiging. Dat betekent dat, in elke casus, zorgvuldig gekeken moet worden naar de achterliggende oorzaken van risicogedrag. Vanuit dat inzicht zal vervolgens, in iedere casus, bezien moeten worden welke aanpak en interventies nodig zijn. Dat vergt een persoonsgerichte aanpak en vereist nauwe samenwerking tussen en inzet van verschillende instanties en disciplines: van veiligheid tot specialistische zorg. Op basis van de specifieke omstandigheden van het geval wordt per casus op grond van een referentiekader met objectieve criteria beoordeeld of een persoonsgerichte, integrale benadering van de persoon noodzakelijk is. Indien dit het geval is, wordt voor elke casus beoordeeld welke organen of instanties een taak hebben en betrokken dienen te worden bij de aanpak, en door welk organen of instanties derhalve relevante gegevens, verwerkt moeten worden. Het Werkmodel richt zich op de inhoud van die aanpak.

Doelen van het Werkmodel

- Gezamenlijke taal en begrippenkader om positief gestelde re-integratie doelen te kunnen formuleren en samenwerking tussen ketenpartners te bevorderen en vergemakkelijken.
- Integraal beeld van een casus, op basis waarvan een doelmatig plan van aanpak ten behoeve van veilige re-integratie kan worden opgesteld.
- Methodische werkwijze om te komen tot een meer objectieve analyse van de casus.
- Basis voor het delen en analyseren van informatie ten behoeve van een “warme” overdracht van een casus binnen de keten en langere doorloop van begeleiding en interventies.
- Monitoren van de ontwikkeling van een casus.
- Analyse mogelijk maken van de ingezette interventies in relatie tot de doelen zoals geformuleerd in het plan van aanpak.

Verantwoording

- Dit Werkmodel is ontwikkeld in samenspraak tussen de NCTV, de Nationale Politie, het Openbaar Ministerie, gemeente Den Haag, gemeente Rotterdam (namens de priogemeenten), de Dienst Justitiële Inrichtingen, Reclassering Nederland en het Landelijk Steunpunt Extremisme.
- De basis voor deze versie is o.a. gevonden in het pro- integration model van Dr. Kate Barelle, Professor Tore Bjørge en Professor Arie Kruglanski, die vervolgens zijn aangevuld met inzichten uit diverse wetenschappelijke disciplines en inzicht en ervaring uit de praktijk middels actie-onderzoek.
- Het Werkmodel Casuoverleg Radicalisering & Extremisme 1.0 is onderdeel van de Meerjarenaanpak Veilige re-integratie van geradicaliseerde (ex-)gedetineerden van NCTV, ministerie van JenV en ketenpartners, januari 2022.
- Doel is het model na verloop van tijd aan te passen aan nieuwe inzichten mede op basis van de analyse van de behandelde casussen.

Uitgave

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding
en Veiligheid (NCTV)
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag
Turfmarkt 147, 2511 DP Den Haag
070 751 5050

Meer informatie

www.nctv.nl
info@nctv.minvenj.nl
[@nctv_nl](https://twitter.com/nctv_nl)
info@werkmodelcasusoverleg.nl

Copyright NCTV

November 2022, versie: Matrix 1.0

Processchema casustafel radicalisering

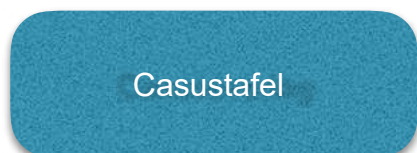

OM, politie en gemeente wegen het signaal en besluiten of deze wordt besproken aan een casustafel.

Ambtelijk wordt onderling een advies voorbereid die wordt voorgelegd aan de driehoek.

Het besluit bestaat uit drie onderdelen:

- 1) wel / geen casustafel.
- 2) wel / niet notificeren (met in achtname van de volgende uitzonderingsgronden: nationale veiligheid, landsbelang, openbare veiligheid en onderzoeksbelang).
- 3) Welke partijen naast OM, politie en gemeente aanschuiven (RvdK, Reclassering, externe ketenpartners).

Bij de casustafel wordt:

- vastgelegd of en hoe er wordt genotificeerd (als er sprake is van uitzonderingsgronden wordt elk casustafel getoetst of deze nog van toepassing is).
- bepaalt hoe het notificeren vorm krijgt (via een gemeentelijke brief die wordt verstuurd of persoonlijk wordt overhandigd).
- een plan van aanpak gemaakt en uitvoering aan gegeven.
- terugkoppeling gegeven aan de driehoek